

**Euroopan unionin
neuvosto**

**Bryssel, 8. syyskuuta 2025
(OR. en)**

12600/25

**COASI 94
ASIE 29
CFSP/PESC 1307
PE 59
ECOFIN 1141
WTO 70
COHOM 136**

SAATE

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	8. syyskuuta 2025
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	JOIN(2025) 19 final
Asia:	YHTEINEN KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE Hongkongin erityishallintoalue Vuosikertomus 2024

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja JOIN(2025) 19 final.

Liite: JOIN(2025) 19 final

EUROOPAN
KOMISSIO

UNIONIN ULKOASIOIDEN
JA TURVALLISUUSPOLITIIKAN
KORKEA EDUSTAJA

Bryssel 8.9.2025
JOIN(2025) 19 final

YHTEINEN KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Hongkongin erityishallintoalue

Vuosikertomus 2024

YHTEINEN KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

HONGKONGIN ERITYISHALLINTOALUE

VUOSIKERTOMUS 2024

Yhteenveto

Siitä lähtien, kun Hongkong vuonna 1997 palautettiin Kiinan kansantasavallalle, Euroopan unioni (EU) ja sen jäsenvaltiot ovat seuranneet tiiviisti Hongkongin erityishallintoalueen poliittista ja taloudellista kehitystä.

Euroopan parlamentille vuonna 1997 annetun sitoumuksen mukaisesti komissio ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja, komission varapuheenjohtaja laativat vuosittain kertomuksen tilanteen kehittymisestä Hongkongissa. Vuosien varrella kertomuksessa on kiinnitetty erityistä huomiota ”yksi maa, kaksi järjestelmää” -periaatteen täytäntöönpanoon ja Hongkongin itsehallintoon, joka vahvistetaan sen peruslaissa.

Tämä 27. vuosikertomus koskee kehitystä vuonna 2024. Vuotta leimasivat i) peruslain 23 §:n nojalla annettu lainsäädäntö, yleinen kansallisen turvallisuuden suojelemista koskeva määräys (*Safeguarding National Security Ordinance*, SNSO), ii) keskittyminen edelleen kansalliseen turvallisuuteen neljä vuotta kansallisen turvallisuuslain hyväksymisen jälkeen, esimerkiksi korkean profiilin oikeudenkäynnit riippumattomia tiedotusvälineitä ja demokratialiikkeen kannattajia vastaan, sekä iii) toimittajiin ja kansalaisyhteiskunnan toimijoihin kohdistuvien häirintätapausten lisääntyminen huolestuttavalla tavalla. Hongkongin itsehallinnon ja Hongkongin asukkaiden perusoikeuksien ja -vapauksien rapautuminen jatkui, vaikka Kiina lupasi vuonna 1997 säilyttää alueen itsehallinnon ja sen asukkaiden perusvapaudet vähintään vuoteen 2047 saakka. Vuonna 2020 käyttöön otettua kansallista turvallisuuslakia seuranneisiin tukahduttamispyrkimyksiin verrattuna kansallisen turvallisuuden suojelemista koskevan määräyksen täytäntöönpano on kuitenkin ollut tähän mennessä suhteellisen varovaista. Vuonna 2024 annettiin lisää tuomioistuinten päätöksiä, jotka edistävät hlbtq+ -henkilöiden oikeuksia. Hongkongin ylin muutoksenhakutuomioistuimen vaati syyskuussa 2023 kattavaa lainsäädäntöä samaa sukupuolta olevien henkilöiden parisuhteiden suojelemiseksi. Tämä lainsäädäntö oli määrä antaa syksyllä 2025, mutta sen odotetaan viivästyvän.

Oikeudenkäynnit demokratia-aktivisteja, asianajajia ja poliitikkoja vastaan kansallisen turvallisuuslain ja muun lainsäädännön nojalla jatkuivat vuonna 2024, vaikkakin joissakin tapauksissa huomattavalla viiveellä. Vuoden 2020 esivaaleihin osallistuneita 47:ää demokratia-aktivistia vastaan käydyssä oikeudenkäynnissä hongkongilainen tuomioistuin tuomitsi 45 vastaajaa vankeusrangaistuksiin, joiden kesto vaihtelee 4 vuodesta ja kahdesta kuukaudesta 10 vuoteen, ja vapautti kaksi vastaajaa. Toisessa oikeudenkäynnissä syytettyinä oli lakkautetun riippumattoman Stand News -uutissivuston kaksi entistä päätoimittajaa, joita vastaan oli nostettu syytteet siirtomaa-aikaisen kansankiihotusta koskevan lain nojalla. Toinen päätoimittajista tuomittiin 21 kuukauden ja toinen 11 kuukauden vankeusrangaistukseen. Kyseessä on ensimmäinen kerta 72 vuoteen, kun Hongkongissa tuomitaan toimittajia kansankiihotuksesta. Oikeudenkäynti media-alan yrittäjää ja demokratialiikkeen kannattajaa Jimmy Laita vastaan jatkui vuonna 2024 Lain toimiessa todistajana. Oikeudenkäynnissä on ollut huomattavia viiveitä. Tuomioistuimen alkuperäisen aikataulun mukaan oikeudenkäynnille oli varattu vuonna 2024 yhteensä 83 kuulemispäivää, mutta lopulta kuulemispäiviä oli vuoden aikana yhteensä 110. Oikeudenkäynnin odotetaan päättyvän vasta

vuoden 2025 puolivälissä. Lai on ollut vangittuna yhtäjaksoisesti 31. joulukuuta 2020 alkaen, pääasiassa eristysseurassa. Kiinan isänmaallista ja demokraattista liikettä tukevaa Hongkongin allianssia (*Hong Kong Alliance in Support of Patriotic Democratic Movements in China*), mukaan lukien tunnettua aktivistia Chow Hang-tungia vastaan nostettu kanne ei vielä edennyt oikeudenkäyntivaiheeseen vuonna 2024. Joulukuussa tilanne oli se, että oikeudenkäynti oli määrä aloittaa toukokuussa 2025. Monet vastaajista ovat olleet vangittuina vuoden 2021 puolivälistä lähtien, ja osa heistä on viettänyt pitkiä aikoja eristysseurassa.

Soveltaen kansallista turvallisuuslakia ekstraterritoriaalisesti Hongkongin viranomaiset antoivat vuonna 2024 pidätysmääräyksen ja lupasivat palkkion kuudesta maanpaossa olevasta hongkongilaisesta demokratia-aktivistista. Poliisi myös kuulusteli etsintäkuulutettujen aktivistien sukulaisia ja tuttavien. Tämä kehitys heikentää edelleen luottamusta oikeusvaltioperiaatteeseen Hongkongissa.

Vaikka Hongkongissa on edelleen yleisesti ottaen vapaa internet, viranomaiset estivät edelleen pääsyn arkaluonteiseksi katsottuun verkkosisältöön. Lisäksi muutoksenhakutuomioistuin hyväksyi 8. toukokuuta hallituksen hakemuksen, joka koski ”Glory to Hong Kong” -protestilaulun kieltämistä. Viranomaisten mukaan laululla ”on pyritty yllyttämään” kansallista turvallisuutta uhkaaviin rikoksiin, kuten valtioryhteydestä irtautumiseen ja kansankiihotukseen.

EU on toistuvasti ilmaissut huolensa tästä kehityksestä sekä julkisissa julkilausumissa että yksityisissä keskusteluissa Kiinan ja Hongkongin virkamiesten kanssa.

EU:n ulkoasiainedustaja ja komission varapuheenjohtaja antoi EU:n puolesta seuraavan Hongkongia koskevan julkilausuman:

- 19. maaliskuuta 2024 – julkilausuma uuden kansallisen turvallisuuslainsäädännön hyväksymisestä¹.

EU:n tiedottaja antoi Hongkongia koskevia julkilausumia seuraavista aiheista:

- 30. toukokuuta 2024 – tiedottajan julkilausuma niin kutsutussa Hongkong 47 -tapauksessa annetuista tuomioista²
- 4. kesäkuuta 2024 – tiedottajan julkilausuma Taivaallisen rauhan aukion tapahtumien 35-vuotismuistopäivästä³
- 29. elokuuta 2024 – tiedottajan julkilausuma Stand News -uutissivuston entisille päätoimittajille annetuista tuomioista⁴

¹ Ulkoasiainedustajan Euroopan unionin puolesta 19. maaliskuuta antama julkilausuma uuden kansallisen turvallisuuslainsäädännön hyväksymisestä, saatavilla osoitteessa <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/03/19/hong-kong-statement-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-european-union-on-the-adoption-of-new-national-security-legislation/>.

² Tiedottajan 30. toukokuuta antama julkilausuma niin kutsutussa Hongkong 47 -tapauksessa annetuista tuomioista, saatavilla osoitteessa https://www.eeas.europa.eu/eeas/hong-kong-statement-spokesperson-verdict-%E2%80%9D9Chong-kong-47%E2%80%9D-case_en.

³ Tiedottajan 4. kesäkuuta antama julkilausuma Taivaallisen rauhan aukion tapahtumien 35-vuotismuistopäivästä, saatavilla osoitteessa https://www.eeas.europa.eu/eeas/china-statement-spokesperson-35th-anniversary-tiananmen-square-events_en.

⁴ Tiedottajan 29. elokuuta 2024 antama julkilausuma Stand News -uutissivuston entisille päätoimittajille annetuista tuomioista, saatavilla osoitteessa https://www.eeas.europa.eu/eeas/hong-kong-statement-spokesperson-conviction-former-chief-editors-stand-news_en.

- 19. marraskuuta 2024 – tiedottajan julkilausuma niin kutsutussa Hongkong 47 -tapauksessa annetuista tuomioista⁵.

EU:n tiedottaja julkaisi X:ssä (entinen Twitter) seuraavan Hongkongia koskevan viestin:

- 24. joulukuuta – Hongkongin viranomaisten antamia ekstraterritoriaalisia pidätysmääräyksiä koskeva viesti⁶.

EU:n Hongkongin-edustusto julkaisi X:ssä (entinen Twitter) seuraavan oikeuksia käsittelevän viestin:

- 27. marraskuuta – viesti Hongkongin ylimmän muutoksenhakutuomioistuimen päätöksestä pitää voimassa ratkaisut, joiden mukaan samaa sukupuolta olevilla pareilla on yhtäläiset asumiseen liittyvät ja perintöoikeudet⁷.

EU ilmaisi 24. syyskuuta 2024 järjestetyssä YK:n ihmisoikeusneuvoston 57. istunnossa huolensa Hongkongin ihmisoikeustilanteesta. EU kehotti Kiinan hallitusta ja Hongkongin viranomaisia varmistamaan, että oikeusvaltioperiaatetta, perusvapauksia ja demokraattisia periaatteita aletaan jälleen kunnioittaa kaikilta osin.⁸ YK:n yleiskokouksessa 22. lokakuuta 2024 EU nosti kolmannessa komiteassa luetussa kokoomalausunnossa⁹ esille huolensa Hongkongissa havaituista kehityskuluista.

Lisäksi EU ilmaisi EU:n ja Kiinan ihmisoikeusvuoropuhelun 39. istunnossa¹⁰ Kiinan Chongqingissa 16. kesäkuuta 2024 huolensa Hongkongin uuden kansallista turvallisuutta koskevan lainsäädännön kielteisistä vaikutuksista Hongkongin kansalaisten oikeuksiin ja vapauksiin.

Euroopan parlamentti hyväksyi 25. huhtikuuta päätöslauselman uudesta turvallisuuslaista Hongkongissa ja Andy Lin ja Joseph Johnin tapauksista¹¹ sekä 28. marraskuuta päätöslauselman ”Hongkong ja erityisesti kansallisen turvallisuuslain nojalla viime aikoina tuomittujen Jimmy Lain ja 45 aktivistin tapaukset”¹².

Hongkongin talous kasvoi vuonna 2024 toista vuotta peräkkäin. BKT:n kasvoi 2,5 prosenttia edellisvuodesta, ja sen kasvua tukivat tavaroiden ja palvelujen ulkomaankauppa, logistiikkasektori, rakennusala ja rahoitusalan asteittainen elpyminen. Yksityinen kulutus

⁵ Tiedottajan 19. toukokuuta antama julkilausuma niin kutsutussa Hongkong 47 -tapauksessa annetuista tuomioista, saatavilla osoitteessa https://www.eeas.europa.eu/eeas/hong-kong-statement-spokesperson-sentencing-%E2%80%99Chong-kong-47%E2%80%99D-case_en.

⁶ 24. joulukuuta julkaistu uusia ekstraterritoriaalisia pidätysmääräyksiä koskeva tviitti, saatavilla osoitteessa <https://x.com/AnouarEUSpox/status/1871530643378913663>.

⁷ 27. marraskuuta julkaistu tviitti ylimmän muutoksenhakutuomioistuimen päätöksestä pitää voimassa ratkaisut, joiden mukaan samaa sukupuolta olevilla pareilla on yhtäläiset asumiseen liittyvät ja perintöoikeudet, saatavilla osoitteessa <https://x.com/EUinHKandMO/status/1861701177865637911>.

⁸ YK:n ihmisoikeusneuvoston 57. istunto, kohta 4: Yleinen keskustelu neuvoston huomiota vaativista epäkohdista ihmisoikeuksien alalla, 24. syyskuuta, saatavilla osoitteessa https://www.eeas.europa.eu/delegations/un-geneva/hrc57-item-4-general-debate-human-rights-situations-require-council%E2%80%99s-attention_en?s=62.

⁹ EU:n lausunto – YK:n yleiskokouksen kolmas komitea, esityslistan kohta 71: Ihmisoikeudet, 22. lokakuuta, saatavilla osoitteessa https://www.eeas.europa.eu/delegations/un-new-york/eu-statement-%E2%80%993-un-general-assembly-3rd-committee-agenda-item-71-human-rights_en.

¹⁰ Chongqingissa 17. kesäkuuta järjestetty ihmisoikeusvuoropuhelu Euroopan unionin kanssa järjestettiin, saatavilla osoitteessa https://www.eeas.europa.eu/eeas/china-39th-human-rights-dialogue-european-union-took-place-chongqing_en.

¹¹ Euroopan parlamentin päätöslauselma 25. huhtikuuta 2024 uudesta turvallisuuslaista Hongkongissa ja Andy Lin ja Joseph Johnin tapauksista, 25. huhtikuuta, saatavilla osoitteessa <https://www.europarl.europa.eu/delegations/en/deterioration-of-fundamental-freedoms-in/product-details/20230616DPU36462>.

¹² Euroopan parlamentin päätöslauselma 28. marraskuuta 2024 Hongkongista ja erityisesti kansallisen turvallisuuslain nojalla viime aikoina tuomittujen Jimmy Lain ja 45 aktivistin tapauksista, saatavilla osoitteessa https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-10-2024-0051_EN.html.

väheni, ja matkailusta saataviin tuloihin perustuvien toimialojen tulos oli edelleen heikompi kuin ennen pandemiaa. Inflaatio oli maltillisella tasolla, 1,7 prosentissa, ja työttömyysaste vuoden aikana oli 3,1 prosenttia. Hongkongin julkisen talouden alijäämä oli huomattava ja julkisen talouden varannot pienenivät, joskin edelleen niillä katettaisiin arviolta 11 kuukauden julkiset menot. Tarkasteltaessa alueella toimivien yritysten lukumääriä EU:n alueen yritykset muodostivat vuonna 2024 edelleen suurimman Hongkongissa toimivan liike-elämän yhteisön, jos kiinalaisia yrityksiä ei oteta huomioon. Lisäksi EU oli Hongkongin neljänneksi suurin kauppakumppani tavarakaupan alalla ja kolmanneksi suurin palvelukaupan alalla. Kaupankäynnin arvo oli yhteensä 66,7 miljardia euroa, ja kauppa oli EU:lle 30,0 miljardia euroa ylijäämäistä.

I. Poliittinen ja yhteiskunnallinen kehitys

Peruslain 23 § – lainsäädäntö ja täytäntöönpano

Hongkongin perustuslakiasiakirjan eli peruslain 23 §:ssä todetaan, että Hongkong säätää itsenäisesti lakeja, joilla kielletään maanpetos, valtioyhteydestä irtautuminen, kansankiihotus, kumouksellisuus keskushallintoa vastaan ja valtiosalaisuuksien varkaus, kielletään ulkomaisia poliittisia järjestöjä tai elimiä harjoittamasta poliittista toimintaa alueella sekä kielletään alueen poliittisia järjestöjä tai elimiä luomasta siteitä ulkomaisiin poliittisiin järjestöihin tai elimiin.

Kun 23 §:ään perustuvaa lainsäädäntöä yritettiin antaa edellisen kerran, yritys epäonnistui vuonna 2003. Sen jälkeen, kun kansallinen turvallisuuslaki hyväksyttiin ja demokratialiikkeen lainsäätäjät suljettiin tosiasiallisesti lainsäädäntöelimen ulkopuolelle vuonna 2021, Hongkongin hallitus jatkoi työtä kansallisen turvallisuuden suojelemista koskevan määräyksen loppuun saattamiseksi. Kansallisen turvallisuuden suojelemista koskevan määräyksen laadintaprosessi saatiin päätökseen vain 49 päivässä. Kiinan varapääministeri ja Hongkongin ja Macaon asioiden keskusjohtoryhmän johtaja Ding Xuexiang vaati 6. maaliskuuta 2024 hyväksymään lain pikaisesti. Hongkongin hallitus ilmoitti 7. maaliskuuta määräyksen ensimmäisestä käsittelystä sekä suunnitellusta toisesta käsittelystä seuraavana päivänä. Myös lainsäädäntöneuvosto nopeutti kyseisen 212-sivuisen säädösluonnoksen tarkastelua. Lainsäädäntöneuvoston 15-jäseninen lakiehdotusvaliokunta järjesti 8.–14. maaliskuuta, myös viikonloppuna, peräjälkeen kokouksia, joissa keskusteltiin kyseisestä 181 säännöstä sisältävästä lakiehdotuksesta. Lainsäädäntöneuvoston puheenjohtaja Andrew Leung kumosi vaatimuksen 12 päivän ennakkoilmoitusajasta, jotta lakiehdotuksen toinen ja kolmas käsittely voitiin suorittaa välittömästi. Jotta toinen ja kolmas käsittely voitiin saattaa päätökseen yhdessä päivässä, lainsäätäjät sopivat keskenään puheajan rajoittamisesta viiteen minuuttiin yhtä lainsäätäjää kohti. Lakiehdotusta puollettiin kaikissa puheenvuoroissa. Lopputuloksena ehdotus hyväksyttiin 19. maaliskuuta, ja se tuli voimaan 23. maaliskuuta 2024.

Vastauksena Hongkongin hallituksen toteuttamaan kuulemiseen EU:n edustusto yhdessä EU:n jäsenvaltioiden pääkonsulaattien kanssa ilmaisi EU:n huolen kansallisen turvallisuuden suojelemista koskevasta määräysluonnoksesta kirjallisesti diplomaattisella nootilla sekä suullisesti kahdessa Hongkongin viranomaisten konsulikunnalle järjestämässä tiedotustilaisuudessa. Kuulemisprosessi ei johtanut merkittäviin muutoksiin lainsäädäntöehdotuksessa lukuun ottamatta yleisen edun suojelua koskevaa säännöstä, joka

lisättiin luonnokseen vastauksena toimittajien esille tuomaan huoleen valtiosalaisuuksien varkautta koskevasta rikosnimikkeestä.

Kansallisen turvallisuuden suojelemista koskevan määräyksen mukaan ”yksi maa, kaksi järjestelmää” -periaatteen ensisijainen tavoite on kansallisen itsemääräämisoikeuden, turvallisuuden ja kehitykseen liittyvien etujen suojeleminen. Määräyksellä täydennetään peruslain 23 §:n säännöksiä ottamalla käyttöön viisi uutta rikosluokkaa. Nämä uudet rikosluokat ovat maanpetos, kapina, valtiosalaisuuksien varkaus ja vakoilu, kansallisen turvallisuuden vaarantava sabotaasi ja ulkomainen sekaantuminen. Kansallisen turvallisuuden suojelemista koskevalla määräyksellä Manner-Kiinassa käytössä oleva ’kansallisen turvallisuuden’ laaja määritelmä otetaan käyttöön Hongkongissa, minkä myötä toimeenpanovalle annetaan käytännössä lähes rajoittamattomat valtuudet alueella.

Muista kansallisen turvallisuuden suojelemista koskevassa määräyksessä luetelluista rikosluokista on säädetty Hongkongin lainsäädännössä jo aiemmin, mutta uudella säädöksellä näiden aiemmin olemassa olleiden rikosluokkien soveltamisalaa laajennettiin. Kansallisen turvallisuuden suojelemista koskeva määräys korvaa siirtomaa-aikaisen kansankiihotusta koskevan lain, ja sillä laajennetaan nykyisiä rikosnimikkeitä, jotka koskevat yllyttämistä Kiinan kansantasavallan perustuslailla perustettua valtion perusjärjestelmää vastaan. Lisäksi kansallisen turvallisuuden suojelemista koskevan määräyksen säädöstekstissä todetaan yksiselitteisesti, että kyseisestä rikoksesta tuomitsemiseksi ei ole välttämätöntä näyttää toteen, että tekijän aikomuksena oli väkivaltaan lietsominen, mikä on vastoin sekä common law -käytäntöä että kansainvälisiä periaatteita. Lisäksi asianomaisen rikoksen enimmäisrangaistuksen kestoja pidennettiin kahden vuoden vankeusrangaistuksesta seitsemään vuoteen. Jos kansankiihotukseen liittyy salaista yhteistyötä ”ulkomaisen toimijan” kanssa, enimmäisrangaistus on nyt kymmenen vuotta vankeutta.

Kansallisen turvallisuuden suojelemista koskevassa määräyksessä virkamiehiä vastaan yllyttämistä koskevan rikoksen kuvausta on laajennettu siten, että se kattaa laajemman joukon viranhaltijoita, muun muassa oikeusasiamiehen toimiston puheenjohtajan sekä tasa-arvokomission puheenjohtajan.

Lisäksi kansallisen turvallisuuden suojelemista koskevassa määräyksessä säädetään, että kansalliseen turvallisuuteen liittyvistä rikoksista tuomittujen rangaistuksia voidaan lieventää vain kolmanneksella. Tämä edellyttää, että rikosseuraamuskomissaari on arvioinut, ettei tuomion lieventäminen olisi kansalliseen turvallisuuteen liittyvien etujen vastaista. Useimmissa tapauksissa tämä tarkoittaa pidempiä vankeusrangaistuksia. Aiemmin vankeusrangaistuksia oli tapana lieventää sellaisten vankien osalta, jotka olivat rangaistusaikana käyttäytyneet hyvin. Kansalliseen turvallisuuteen liittyvistä rikoksista tuomitut eivät myöskään voi enää asettua ehdolle hallintojohtajan, lainsäädäntöneuvoston, alueneuvoston tai paikallisten edustajien vaaleissa koko loppuelämänsä aikana.¹³

Pian kansallisen turvallisuuden suojelemista koskevan määräyksen voimaantulon jälkeen viranomaiset sovelsivat siihen sisältyviä vankeusrangaistusten lieventämistä koskevia tiukempia säännöksiä takautuvasti erääseen jo ratkaistuun kansallisen turvallisuuslain rikkomista koskevaan tapaukseen, mikä johti käytännössä vastaajan vankeusajan pidentämiseen. Kyseinen vastaaja oli mielenosoittaja, joka tuomittiin vuonna 2021 keskushallinnon antaman kansallisen turvallisuuslain nojalla valtiosalaisuudesta irtautumisesta ja

¹³ Vastaavalla Macaossa voimassa olleella säännöksellä kyseinen ajanjakso oli rajoitettu viiteen vuoteen.

joka oli suorittamassa viiden vuoden vankeusrangaistusta. Vastaajalle kerrottiin 24. helmikuuta, että hänet voitaisiin vapauttaa 25. maaliskuuta 2024, mutta kansallisen turvallisuuden suojelemista koskevan määräyksen tultua voimaan vankeusrangaistuksen lieventäminen peruutettiin. Vanki pyysi laillisuusvalvonnan suorittamista päätöksestä, mutta pyyntö hylättiin 6. joulukuuta. Kyseessä oli ensimmäinen kerta, kun oikeuslaitosta pyydetään tutkimaan kansallisen turvallisuuden suojelemista koskevan määräyksen perusteella tehdyn päätöksen laillisuus. Ylioikeuden tuomari totesi, että tuomioistuimet pääsääntöisesti luottavat täytäntöönpanosta vastaavien viranomaisten lausuntoon siitä, mikä on tarpeen kansallisen turvallisuuden suojelemiseksi.

Ensimmäiset kansallisen turvallisuuden suojelemista koskevan määräyksen nojalla tehdyt pidätykset tapahtuivat 28. toukokuuta 2024. Niiden kohteena olivat tällä hetkellä vangittuna oleva aktivisti Chow Hang-tung (Hongkongin allianssia koskeva tapaus) ja viisi muuta. Kyseisten kuuden henkilön väitettiin syyllistyneen kansankiihotukseen julkaisemalla sosiaalisessa mediassa Taivaallisen rauhan aukion vuoden 1989 tapahtumiin liittyviä julkaisuja. Joulukuun 31. päivään 2024 mennessä kansallisen turvallisuuden suojelemista koskevan määräyksen perusteella oli pidätetty ainakin 15 henkilöä, joita kaikkia syytettiin kansankiihotuksesta. Kolme henkilöä tuomittiin vankeusrangaistukseen uuden lain nojalla. Vaikka kansallisen turvallisuuden suojelemista koskevan määräyksen täytäntöönpano on tähän mennessä ollut suhteellisen varovaista verrattuna kansallisen turvallisuuslain täytäntöönpanoa seuranneisiin tukahduttamispyrkimyksiin, kynnys tuomioiden antamiseen on ollut matala ja tuomiot ovat olleet ankaria. Eräs kyseisen lain nojalla tuomituista tuomittiin 14 kuukaudeksi vankeuteen sillä perusteella, että hänen yllään olleeseen T-paitaan painettua mielenosoitusiskulausetta pidettiin ”kansaa kiihottavana”.

Hongkongin turvallisuusministeri peruutti 12. kesäkuuta ja 24. joulukuuta 2024 kansallisen turvallisuuden suojelemista koskevan määräyksen nojalla 13:n ”karkuriksi” julistetun etsintäkuulutetun henkilön passit ja kielsi toteuttamasta rahaan liittyviä toimia tai perustamasta yhteisyrityksiä kyseisten henkilöiden kanssa sekä myymästä tai vuokraamasta heille kiinteistöjä.

Kansallisen turvallisuuden suojelemista koskeva määräys on pahentanut entisestään kansallisen turvallisuuslain lamaanuttavaa vaikutusta Hongkongin yhteiskuntaan muun muassa lisäämällä toimittajien itsesensuuria ja tekemällä kansalaisyhteiskunnan organisaatiot entistä varautuneemmiksi. Yhdysvaltojen rahoittama Radio Free Asia -uutisasema ilmoitti 29. maaliskuuta Hongkongin toimiston sulkemisesta ja totesi toimittajiinsa kohdistuneen turvallisuusongelmia. Hongkongin piispa vahvisti 28. maaliskuuta, että katolisen hiippakunnan oli mukautettava tiettyjä uskonnollisia käytäntöjä välttääkseen uuden lain rikkomisen.

Kansallisen turvallisuuslain ja siihen liittyvän lainsäädännön täytäntöönpano

Kesäkuun 30. päivänä 2024 tuli kuluneeksi neljä vuotta kansallisen turvallisuuslain käyttöönotosta. Joulukuun 31. päivään 2024 mennessä kansallisen turvallisuuslain ja siihen liittyvien lausekkeiden nojalla oli pidätetty 316 henkilöä, ja tuomion heistä sai yli 95 prosenttia.

Jouluaattona 2024 Hongkongin viranomaiset julkaisivat luettelon kuudesta ulkomailla asuvasta etsintäkuulutetusta henkilöstä, joiden joukossa oli myös ulkomaan kansalaisia. Hongkongin kansallinen turvallisuuspoliisi asetti miljoonan Hongkongin dollarin (122 000 euron) palkkion kustakin kahdeksasta omaehtoisesti maanpaossa olevasta aktivistista, joiden väitettiin tehneen salaista yhteistyötä vieraiden valtioiden tai ulkomaisten tahojen kanssa

sekä syyllistyneen valtiosuhteiden irtautumiseen ja kumoukselliseen toimintaan. Kyseessä oli jälleen uusi tapaus, jossa kansallista turvallisuuslakia sovelletaan ekstraterritoriaalisesti, ja sen myötä tällaisten pidätysmääräysten kokonaismäärä kasvoi 19:ään. Joulukuun 31. päivään mennessä yhtään listalla olevaa henkilöä ei ollut luovutettu Hongkongiin. EU:n tiedottaja on julkaissut julkilausuman, jossa EU tuomitsee kyseiset ekstraterritoriaaliset pidätysmääräykset.

Etsintäkuulutettujen listan vaikutukset tuntuivat Hongkongissa edelleen, ja lista aiheutti painetta aktivistien perheille ja läheisille sosiaalisille piireille. Kansallinen turvallisuuspoliisi nouti etsintäkuulutettujen listalle 14. joulukuuta 2023 lisätyn ulkomailla oleskelevan aktivistin vanhemmat ja kaksi sisarta kuulusteltaviksi 10. tammikuuta.

Oikeudenkäynnit kansallisen turvallisuuslain ja siirtomaa-aikaisen kansankiihotuksen vastaisen lain nojalla jatkuivat vuonna 2024, vaikkakin huomattavin viivästyksin. Monet vastaajista ovat olleet vangittuina vuoden 2021 puolivälistä lähtien, ja osaa heistä on pidetty toistuvasti eristysseurassa.

Kansallisen turvallisuuslain nojalla käyty oikeudenkäynti, jossa vastaajina oli 47 esivaaleihin tai niiden järjestämiseen vuonna 2020 osallistunutta demokratialiikkeen lainsäätäjää ja aktivistia (joihin viitataan yleisesti nimellä ”Hongkong 47”), on ollut vastaajamäärältään suurin kansallisen turvallisuuslain nojalla aloitettu oikeudenkäynti. Toukokuun 30. päivänä ylioikeus tuomitsi 45 vastaajaa ”salaliitosta kumouksellista toimintaa varten”, ja 19. marraskuuta heidät tuomittiin vankeusrangaistuksiin, joiden kestot vaihtelevat neljästä vuodesta ja kahdesta kuukaudesta kymmeneen vuoteen. Kansallisen turvallisuuslain mukainen enimmäisseuraamus on elinkautinen vankeusrangaistus. Kaksi niin kutsutuista Hongkong 47 -vastaajista vapautettiin.

Syyttäjä valitti tuomioistuimen päätöksestä vapauttaa toinen näistä vastaajista. Keskushallintomyönteiset kovan linjan kannattajat kehottivat antamaan 45:lle tuomitulle vieläkin raskaampia tuomioita, mutta Hongkongin hallitus ei taipunut heidän tahtoonsa. Vastaajista 14 valitti tuomiostaan tai vankeusrangaistuksestaan. Oikeuslaitos ei ollut 31. joulukuuta mennessä esittänyt aikataulua muutoksenhakuun liittyviä kuulemistilaisuuksia varten.

Oikeudenkäynti, mukaan lukien lieventävien asianhaarojen käsittely ja tuomion julistaminen, kesti 131 päivää, mikä ylittää alkuperäisen 90 päivän aikataulun. Kahdeksasta muusta pidätetystä demokratia-aktivistista, joita vastaan ei nostettu syytteitä, ainakin yksi oli vuonna 2024 edelleen vapautettuna takuista vastaan niin, että hänen passinsa oli takavarikoitu.

Kansallisen turvallisuuslain nojalla Kiinan isänmaallista ja demokraattista liikettä tukevaa Hongkongin allianssia, jäljempänä ’Hongkongin allianssi’, vastaan nostetut tapaukset etenivät oikeudenkäyntivaiheeseen vuonna 2024. Joulukuun 31. päivään 2024 mennessä ylioikeus oli ilmoittanut, että oikeudenkäynti aloitettaisiin toukokuussa 2025 ja istuntoja varten oli varattu 75 päivää. Asianomainen – sittemmin hajotettu – kansalaisyhteiskunnan ryhmä järjesti vuosittain kynttilämuistotilaisuuden vuoden 1989 Taivaallisen rauhan aukion tapahtumien muistoksi. Syyttäjä syyttää Hongkongin allianssia ja sen ydinjäseniä kumoukselliseen toimintaan yllyttämisestä, josta enimmäisseuraamus on elinkautinen vankeusrangaistus.

Toisessa tähän asiaan liittyvässä tapauksessa ylioikeus päätti 14. maaliskuuta 2024 pitää voimassa Chow’n ja kahden muun allianssin jäsenen tuomiot ja vankeusrangaistukset, koska

he eivät olleet noudattaneet kansallisen turvallisuuspoliisin pyyntöä toimittaa tietoja. Ylin muutoksenhakutuomioistuin antoi 31. heinäkuuta kyseiselle kolmelle vastaajalle luvan hakea muutosta ja määräsi asiaa koskevan kuulemisen pidettäväksi tammikuussa 2025.

Media-alan yrittäjä ja demokratia-aktivisti Jimmy Laita vastaan kansallisen turvallisuuslain nojalla käynnistetty kansankiihotusta koskeva oikeudenkäynti jatkui vuonna 2024. Lain lisäksi syytteeseen asetettiin kuusi sittemmin lakkautetun Apple Daily -sanomalehden toimittajaa, jotka tunnustivat syyllisyytensä marraskuussa 2022, sekä kolme Apple Dailyyn liittyvää yritystä. Syyttäjä syytti Laita – joka on Ison-Britannian kansalainen – ja muita vastaajia kahdesta kansallisen turvallisuuslain vastaisesta rikoksesta (”salainen yhteistyö vieraan valtion tai ulkopuolisten tahojen kanssa kansallisen turvallisuuden vaarantamiseksi”) ja yhdestä siirtomaa-aikaisen kansankiihotusta koskevan lain vastaisesta rikoksesta (”salainen yhteistyö, jonka tavoitteena oli painaa, julkaista, myydä, tarjota myytäväksi, jakaa, asettaa esille ja/tai kopioida kumoukselliseen toimintaan yllyttäviä julkaisuja”). Kansallisen turvallisuuslain vastaisista rikoksista enimmäisseuraamus on elinkautinen vankeusrangaistus. Oikeudenkäyntiä, jonka odotettiin kestävän 83 päivää, siirrettiin kahdesti: ensimmäisen kerran joulukuun 1. päivästä 2022 syyskuun 25. päivään 2023 ja lopulta joulukuun 18. päivään 2023. Vuoden 2024 viimeinen kuulemispäivä oli 19. joulukuuta, joka oli oikeudenkäynnin 113. päivä. Lai antoi oman todistajanlausuntonsa ensimmäistä kertaa 20. marraskuuta.

Stand News -uutissivustoa koskevassa asiassa, jossa nostettiin siirtomaa-aikaisen kansankiihotusta koskevan lain nojalla syytteet kahta entistä päätoimittajaa vastaan, piirituomioistuin tuomitsi 26. syyskuuta toisen tämän sittemmin lakkautetun riippumattoman uutissivuston päätoimittajista 21 kuukauden ja toisen 11 kuukauden vankeusrangaistukseen. Toinen entisistä päätoimittajista oli pidätettynä 349 päivää ennen oikeudenkäyntiä, ja hänet jouduttiin vangitsemaan välittömästi, kun taas toinen sai olla vapaana terveyssyiden vuoksi. Kyseessä on ensimmäinen kerta 72 vuoteen, kun toimittajia tuomitaan ja määrätään vankeuteen kansankiihotuksesta. Nämä tuomiot ovat pahentaneet entisestään tukahduttamistoimien lamaannuttavaa vaikutusta lehdistön vapauteen ja lisänneet entuudestaan jo nyt hyvin yleistä toimittajien itsesensuuria.

Kansalliseen turvallisuuteen liittyvien oikeudenkäyntien toteuttamistapa on herättänyt toistuvasti epäilyksiä menettelyn asianmukaisuudesta. Epäilyksiä ovat herättäneet sekä näiden oikeudenkäyntien tarkoin valittujen tuomareiden puolueettomuus että pitkittyneet oikeudenkäyntimenettelyt. Stand News -uutissivustoa koskevassa tapauksessa oikeudenkäynnin odotettiin kestävän 20 päivää, mutta lopulta kesto oli 57 päivää. Tuomion antamispäivämäärää lykättiin kolme kertaa. Ongelmallinen oli myös vastaajien pitkä tutkintavankeus, joka kesti yli 300 päivää.

Ensimmäisessä kansankiihotusta koskevassa oikeudenkäynnissä sen jälkeen, kun Hongkong vuonna 1997 palautettiin Kiinan kansantasavallalle, muutoksenhakutuomioistuin päätti 7. maaliskuuta pitää aktivisti Tam Tak-chin tuomion voimassa. Tuomioistuin ei noudattanut Yhdistyneen kuningaskunnan Privy Councilin päätöstä, jonka mukaan kansankiihotustuomioiden perusteena olevista kannanotoista on aina käytävä ilmi aikomus lietsoa väkivaltaa. Ylin muutoksenhakutuomioistuin antoi Tamille 14. elokuuta luvan valittaa tuomiostaan ja vankeusrangaistuksestaan tammikuussa 2025.

Huhtikuun 11. päivänä Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuva Portugalin kansalainen Joseph John tuomittiin viideksi vuodeksi vankilaan ”valtioyhteydestä irtautumiseen yllyttämisestä”.

Monet niistä noin 6 000 mielenosoittajasta, jotka pidätettiin vuoden 2019 mielenosoitusten yhteydessä mutta joita vastaan ei ole vielä nostettu syytteitä, ovat edelleen vapautettuina takuita vastaan ja odottavat poliisitutkinnan päättymistä ja syyttäjän päätöksiä. Hongkongia on kehoitettu luopumaan syytteistä kaikkien näiden mielenosoittajien osalta, mutta vastauksena näihin kehotuksiin oikeusministeri Paul Lam totesi lokakuussa 2024 pidetyssä haastattelussa, että tämä olisi oikeusvaltioperiaatteen vastaista. Lam lisäsi, että esiin saattaa tulla uusia todisteita ja että menneisyydessä tapahtuneiden rikoksien tapauksessa ei ole määräaikaa syytteiden nostamiselle.

Hongkongin ensimmäisessä oikeudenkäynnissä, joka perustui YK:n terrorisminvastaisten päätöslauselmien täytäntöönpanemiseksi annettuun määräykseen, valamiehistö tuomitsi 29. elokuuta yhden henkilön ja vapautti kuusi muuta, joiden oli väitetty suunnitelleen räjähdyskoneiden toteuttamista ja ampuma-aseiden käyttämistä poliisia vastaan vuoden 2019 mielenosoituksissa. Lisäksi kuusi muuta vastaajaa myönsi syyllisyytensä. Tuomioistuimien tuomitsi kyseiset seitsemän henkilöä vankeusrangaistuksiin, joiden kestot vaihtelevat 23 vuodesta ja kymmenestä kuukaudesta viiteen vuoteen ja kymmeneen kuukauteen.

Jimmy Lai ja kuusi entistä lainsäätäjää hävisivät 12. elokuuta 2024 lopullisen muutoksenhakunsa tuomioista, jotka koskivat ”osallistumista” laittomaan marssiin 18. elokuuta 2019. Ylin muutoksenhakutuomioistuin hylkäsi väitteen, jonka mukaan syytteiden nostaminen oli sanan- ja kokoontumisvapautta kohtuuttomasti rajoittava. Myös syyttäjän pyyntö palauttaa asianosaisten tuomio marssin ”järjestämisestä” hylättiin. Kaksi päivää myöhemmin Yhdistyneen kuningaskunnan korkeimman oikeuden presidentti lordi Neuberger, joka toimi tapauksessa johtavana tuomarina, erosi tehtävästään tiedotusvälineiden vapautta käsittelevän oikeusalan asiantuntijoiden korkean tason paneelin puheenjohtajana. Kyseinen paneeli neuvoi Media Freedom Coalition -yhteenliittymää, jonka jäseniin kuuluu EU:n jäsenvaltioita.

Myös viisi ylimmän muutoksenhakutuomioistuimen ei-pysyvää ulkomaista tuomaria erosi vuonna 2024. Jotkut heistä päättivät olla jatkamatta tehtävässään henkilökohtaisista syistä, mutta eläkkeelle jäänyt Yhdistyneen kuningaskunnan tuomari lordi Sumption, joka toimi aiemmin tuomarina Yhdistyneen kuningaskunnan korkeimmassa oikeudessa, totesi, että erityishallintoalueen ”aiemmin niin elinvoimaisesta ja poliittisesti monimuotoisesta yhteisöstä on vähitellen tulossa totalitaarinen valtio” ja että ”oikeusvaltioperiaatteen toteutuminen on vakavasti uhattuna kaikilla sellaisilla aloilla, joista hallituksella on selkeä näkemys.”

Kuusi ulkomaista ei-pysyvää tuomaria jatkoi ylimmässä muutoksenhakutuomioistuimessa joulukuussa 2024.

Kansallisen turvallisuuden kannalta merkityksellisten asioiden osalta voidaan todeta yhteenvetona, että vuonna 2024 **oikeusvaltioperiaatteen** toteutuminen oli Hongkongissa edelleen vakavasti uhattuna. Hongkongin sijoitus World Justice Project -järjestön vuosittain laatiman, 23. lokakuuta 2024 julkaistun oikeusvaltioindeksin ”hallituksen valtuuksien rajoitusten” alaindeksissä putosi kolme sijaa edellisvuodesta, ja se on nyt 62. sijalla kaikkiaan 142 maan ja alueen joukossa. Hongkongin sijoitus oli myös ”perusoikeuksien” alaindeksissä 62., kun se vuonna 2023 oli neljä sijaa ylempänä.¹⁴ Hongkongin oikeudellisen ympäristön

¹⁴ <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/global>.

autoritaarinen käänne ei kuitenkaan ole vieläkaan juurikaan vaikuttanut kauppa- ja yksityisoikeuteen.

Vuonna 2024 **panostettiin myös edelleen kansallisen turvallisuuden sisällyttämiseen erityishallintoalueen hallintoon**, erityisesti koulutukseen ja julkishallintoon. Hongkongin virkamieskunnan keskus julkaisi 7. kesäkuuta uuden virkamieslain, jonka mukaan erityishallintoalueen 173 000 virkamiehen tärkeimpänä ydinarvona on ”perustuslaillisen järjestyksen ja kansallisen turvallisuuden ylläpitäminen”. Elokuun 6. päivänä avattiin kansallisen turvallisuuden teemaan keskittyvä näyttelygalleria, jossa vuoden 2019 protesteja kutsutaan ”värivallankumoukseksi”. Virkamieskunnan keskus kehotti kaikkia julkishallinnon työntekijöitä vierailemaan galleriassa vähintään kerran ennen vuoden 2026 loppua.

Hallitus piti 18. marraskuuta kansallisen turvallisuuskasvatuksen alueellisen tutorkoulutusohjelman aloitusseremonian 120:lle kansallisen turvallisuuden ”tuutorille”, jotka muodostivat ohjelman ensimmäisen erän. Hallituksen mukaan tarkoituksena on, että vuoteen 2025 mennessä koulutetaan vähintään 2 600 alueellista tuutoria, joista jokaisen pitäisi levittää viestiä kansallisesta turvallisuudesta vähintään 30 henkilölle vuodessa. Hallitus odottaa, että vuosittain yli 78 000 henkilöä saa viestin kansallisen turvallisuuden suojelemisesta.

Opetusministeriö toisti jälleen vuonna 2024, kuinka tärkeää kansallinen turvallisuuskasvatus on. Koulun tarkastajat arvostelivat 25. kesäkuuta julkaistuissa raporteissa keskivaikeista oppimisvaikeuksista kärsiville lapsille tarkoitettua koulua, koska se ei opettanut Kiinan perustuslakia eikä ”toteuttanut kattavasti” kansallista turvallisuuskasvatusta.

Lisäksi viranomaiset lisäsivät sosiaalityöntekijöiden valvontaa. Lainsäädäntöneuvosto hyväksyi 3. heinäkuuta 2024 sosiaalityöntekijöiden rekisteröinnistä annettua määräystä koskevan muutoksen, jonka myötä enemmistö kaupungin sosiaalityöntekijöiden luvista vastaavan elimen henkilöstöstä on hallituksen nimittämiä. Lisäksi laki sallii elimen peruuttaa pysyvästi sellaisten sosiaalityöntekijöiden luvat, jotka on tuomittu kansalliseen turvallisuuteen liittyvistä rikoksista.

Heinäkuussa poliisi kertoi saaneensa kansallisen turvallisuuden vihjekanavan kautta yli 750 000 vihjettä ja että noin 10–20 prosenttia näistä vihjeistä voi johtaa jatkotoimiin. Joulukuussa poliisi ilmoitti erikseen asentaneensa vuonna 2024 kaupunkiin 612 valvontakameraa turvallisuuden parantamiseksi. Tavoitteena oli asentaa vuoden 2025 loppuun mennessä 1 300 kameraa lisää.

Hongkongin **poliittisen opposition ja moniarvoisten äänten tila** kutistui vuonna 2024 entisestään.

Demokraattisen puolueen puheenjohtaja Lo Kin-hei kertoi 13. marraskuuta, että useat puolueen keskeisistä jäsenistä sekä heidän perheenjäsenensä ja yrityksensä olivat saaneet nimettömiä uhkaavia puheluita ja sähköpostiviestejä, joissa heitä arvosteltiin ”Kiinan ja Hongkongin vastaisiksi” ja varoitettiin mahdollisesta vankeusrangaistuksesta heidän poliittisen toimintansa seurauksena.

Sanomalehdet Ta Kung Pao ja Wen Wei Po julkaisivat 19. marraskuuta koko sivun pituiset jutut, joissa yksilöitiin yhdeksän Hongkong 47 -tapauksessa tuomittua vastaajaa ja syytettiin heitä nykyisistä tai aiemmista siteistä kyseiseen poliittiseen ryhmään. Demokraattisella

puolueella, joka aiemmin oli Hongkongin suurin demokratiaa kannattava poliittinen ryhmä, oli edelleen vaikeuksia varainkeruutapahtumien järjestämisessä.

Kansalaispuolue, joka oli aiemmin Hongkongin toiseksi suurin poliittinen oppositioryhmä, poistettiin Hongkongin yhtiörekisteristä 27. maaliskuuta. Ryhmä oli äänestänyt toiminnan lopettamisen puolesta toukokuussa 2023.

Hongkongin ulkosuhteet

Hongkongin ulkosuhteissa vuonna 2024 keskityttiin monipuolistamaan kauppaa- ja taloussuhteita Kaakkois-Aasian ja Lähi-idän maiden sekä muiden kehittyvien talouksien kanssa. Heinäkuussa hallintojohtajan johtama valtuuskunta teki kuuden päivän vierailun Laosiin, Kambodžaan ja Vietnamiin. Tähän mennessä hallintojohtaja on vierailut seitsemässä Kaakkois-Aasian maiden liittoon (Asean) kuuluvassa maassa. Niistä loput ovat Brunei, Filippiinit ja Myanmar/Burma. Marraskuussa hallintojohtaja matkusti seitsemäksi päiväksi Peruun ja osallistui Aasian ja Tyynenmeren alueen taloudellisen yhteistyön foorumin talousjohtajien kokoukseen. Lisäksi Hongkong allekirjoitti vapaakauppasopimuksen Perun kanssa vuonna 2024.

Syyskuussa Starry Lee, kaupungin nykyinen ainoa edustaja Kiinan kansankongressin pysyvässä komiteassa, ehdotti, että erityishallintoalueen kansainvälistymisprosessissa keskityttäisiin nyt ”uusi silkkitie” -aloitteessa mukana oleviin maihin, Asean-maihin ja Lähi-itään, kun jo pitkään on keskitytty Eurooppaan ja Yhdysvaltoihin.

Maastamuutto Hongkongista on jatkunut. Yhdistyneen kuningaskunnan sisäministeriö ilmoitti vastaanottaneensa 30. syyskuuta 2024 mennessä 32 429 hakemusta British National Overseas (Yhdistyneen kuningaskunnan merentakaisen alueiden kansalainen) -viisumia varten. Yhdistynyt kuningaskunta on vastaanottanut Hongkongin kansalaisilta yhteensä noin 224 204 hakemusta erityisviisumijärjestelmään, joka voi avata tien kansalaisuuteen. Yhdistyneeseen kuningaskuntaan on saapunut järjestelmän puitteissa noin 158 000 henkilöä. Myös Kanada ja Australia saivat edelleen viisumihakemuksia Hongkongin asukkaille kohdistettujen maahanmuuttojärjestelmien puitteissa. Maastamuutosta huolimatta Hongkongin väestömäärä on pysynyt ennallaan, 7,5 miljoonassa, mikä johtuu pääasiassa Manner-Kiinasta Hongkongiin muuttaneista uusista tulijoista.

Yhdysvaltain presidentti jatkoi 10. heinäkuuta Hongkongin kansallisen hätätilan voimassaoloa väittäen, että erityishallintoalueen tilanne on uhka Yhdysvaltojen ”kansalliselle turvallisuudelle, ulkopoliitikalle ja taloudelle”. Yhdysvaltain presidentin antaman asetuksen myötä Hongkongin erityishallintoalue menetti Yhdysvaltain lainsäädännössä sille aiemmin myönnettyt erityiset taloudelliset edut. Marraskuun 19. päivänä Yhdysvallat ilmoitti vastauksena Hongkong 47 -tapauksessa annettuihin vankeusrangaistuksiin Hongkongin virkamiehille asetettavista uusista viisumirajoituksista.

Oikeudet, vapaudet ja yhtäläiset mahdollisuudet

YK:n ihmisoikeusneuvoston Kiinaa ja Hongkongia käsittelevän yleisen määräaikaisarvioinnin työryhmän kokous pidettiin 23. tammikuuta. Ennen kokousta ainakin seitsemän maata oli esittänyt yhteensä 13 Hongkongia koskevaa huomautusta, mikä on ennätysmäärä selvityspyyntöjä. Kokouksessa 18 maata, muun muassa Tanska, Saksa, Irlanti ja Ranska,

ilmaisivat huolensa alueen kansalaisoikeuksista, kun taas Yhdysvallat ja Yhdistynyt kuningaskunta kehottivat Hongkongin viranomaisia lakkauttamaan kansallisen turvallisuuslain.

YK:n ihmisoikeusneuvosto julkaisi 31. toukokuuta 2024 Kiinan näkemykset päätelmistä ja suosituksista. Kiina hylkäsi 14 kaikkiaan 23:sta Hongkongia koskevasta ihmisoikeussuosituksesta, joita esitti 20 maata. Muun muassa Belgian, Tšekin, Tanskan, Luxemburgin, Alankomaiden ja Itävallan antamat suositukset hylättiin. Kiina hylkäsi kaikki Hongkongin kansallista turvallisuuslakia koskevat suositukset, joiden se katsoi perustuvan ”väärään tietoon”. Sitä vastoin Kiina totesi hyväksyvänsä Saksan, Ranskan ja Liettuan antamat suositukset, jotka se totesi panneensa jo täytäntöön. Saksa suositteli Hongkongia varmistamaan, että oikeusvaltioperiaate, kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuudet ja poliittiset oikeudet Hongkongissa toteutuvat jälleen kaikilta osin, Ranskan suositus koski ilmaisun- ja yhdistymisvapauden turvaamista, myös verkossa, mukaan lukien Hongkongissa, kun taas Liettua suositteli varmistamaan, että kaikilla kansalaisilla kaikilla alueilla, muun muassa Hongkongissa, Tiibetissä ja muilla alueilla, on mielipiteen- ja sananvapaus ilman pelkoa kostotoimista ja sensuurista.

Kiinan tarkasteluraportista keskusteltiin ja se hyväksyttiin YK:n ihmisoikeusneuvoston täysistunnossa 4. heinäkuuta.

YK:n asiantuntijat lähettivät Kiinan Genevessä sijaitsevalle pysyvälle edustustolle vuonna 2024 kaksi kirjettä, joissa ne ilmaisivat huolensa perusoikeuksien tilanteesta Hongkongissa.

Kidutusta ja muuta julmaa, epäinhimillistä tai halventavaa kohtelua tai rangaistusta käsittelevä YK:n erityisraportoija ilmaisi 25. tammikuuta olevansa huolissaan siitä, että Jimmy Laita koskevan kansalliseen turvallisuuteen liittyvän oikeudenkäynnin tärkein syyttäjän todistaja Andy Li joutui Manner-Kiinassa sijaitsevassa vankilassa mahdollisesti ”kidutuksen ja/tai muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen kohteeksi ja että hänet pakotettiin tällä tavalla tunnustamaan, että hän oli toiminut Jimmy Lain kanssa salaliitossa, jonka tarkoituksena oli salainen yhteistyö ulkomaisten tahojen kanssa”.¹⁵

Useat YK:n erityisraportoijat antoivat 22. maaliskuuta 2024 peruslain 23 §:ään perustuvaa lainsäädäntöä koskevan lausunnon. Kyseessä olivat erityisraportoijat, jotka käsittelevät i) mielipiteen- ja sananvapauden edistämistä ja suojelua, ii) oikeutta koulutukseen, iii) oikeutta rauhanomaiseen kokoontumis- ja yhdistymisvapauteen, iv) ihmisoikeuksien puolustajien tilannetta, v) tuomareiden ja asianajajien riippumattomuutta sekä vi) ihmisoikeuksien ja perusvapauksien edistämistä ja suojelua terrorismia torjuttaessa. Lausunnossa todettiin, että peruslain 23 §:n nojalla annettu säädös sisältää lukuisia toimenpiteitä, jotka rajoittaisivat merkittävästi ja kohtuuttomasti ihmisoikeuksien ja perusvapauksien toteutumista ja olisivat ristiriidassa ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen, kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen sekä taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen kanssa.¹⁶

Hongkongin sijoitus erilaisia oikeuksia koskevissa maailmanlaajuisissa listauksissa jatkoi viime vuonna laskuaan. Cato Institutin ja Fraser Institutin laatimassa vuoden 2024 ihmisoikeusindeksissä¹⁷ Hongkongin sijoitus laski sen vuonna 2023 pitämältä 46. sijalta

¹⁵ <https://spcommreports.ohchr.org/TMResultsBase/DownloadPublicCommunicationFile?gId=28734>.

¹⁶ <https://spcommreports.ohchr.org/TMResultsBase/DownloadPublicCommunicationFile?gId=28893>.

¹⁷ <https://www.cato.org/human-freedom-index/2024>.

sijalle 50 kaikkiaan 165 maan joukossa. Freedom House -kansalaisjärjestön raportin mukaan Hongkong oli vuonna 2024 ”osittain vapaa” alue. Sen pistemäärä oli 41/100 eli lähes sama kuin vuonna 2023, jolloin sen pistemäärä oli 42/100.¹⁸

Lehdistönvapauden tila heikkeni entisestään. Hongkong oli Toimittajat ilman rajoja -järjestön laatimassa, 3. toukokuuta julkaistussa lehdistönvapausindeksissä¹⁹ sijalla 135 yhteensä 180 maan ja alueen joukossa. Hongkongin journalistiliiton (HKJA) 20. elokuuta 2024 julkaisemassa lehdistönvapausindeksissä todettiin, että sekä suuri yleisö että toimittajat Hongkongissa kokivat lehdistönvapauden heikentyneen vuonna 2023.²⁰

Hongkongin journalistiliittoon kohdistui vuoden aikana erityistä painetta. Alan ammattijärjestö totesi 25. tammikuuta 2024, että Hongkongin verohallinto (Hongkongin veroviranomainen) vaati Hongkongin journalistiliiton kauden 2017–2018 tilien tarkistamisen yhteydessä liittoa maksamaan 400 000 Hongkongin dollaria (45 000 euroa) voittoveroa. Viranomaiset pyysivät journalistiliittoa toimittamaan voittoveroilmoituksen kuudelta vuodelta kausien 2017/2018–2022/2023 väliseltä ajalta. Journalistiliitto valitti päätöksestä. Huhtikuussa Hongkongin journalistiliiton järjestämä varainkeruukonsertti jouduttiin siirtämään verkkoon ”vastustamattomien voimien” vuoksi. Toukokuussa journalistiliiton entinen puheenjohtaja päätti olla asettumatta uudelleen ehdolle tehtävään todeten, että liitto ”voi joutua hyökkäyksen kohteeksi”, jos hän jatkaa tehtävässään. Journalistiliitto kehotti 21. kesäkuuta, päivää ennen vuosikokousta, jäseniään jättämään huomiotta nimettömän WhatsApp-viestin, jossa varoitettiin osallistumasta kokoukseen ”turvallisuussyistä”.

Syyskuun 13. päivänä journalistiliitto kertoi, että kymmeniä toimittajia, heidän perheenjäseniään ja heidän perheenjäsentensä työnantajia sekä naapureita ja liikekumppaneita häirittiin ja peloteltiin sekä verkossa että sen ulkopuolella kesä-elokuussa. Yhdessä tapauksessa toimittajan vuokranantaja ja kiinteistönvälittäjä saivat nimettömiä kirjeitä, joissa heitä uhattiin ”ennennäkemättömillä seurauksilla” ja ”väistämättömillä vahingoilla”, ellei vuokralaista hädettäisi kiinteistöstä ja asuinalueelta. Journalistiliiton puheenjohtajan ilmoitettua tapauksista poliisille tilanne saatiin hallintaan. Loppuvuodesta yksittäisten toimittajien häirintä jatkui kuitenkin jälleen.

Syyskuun 24. päivänä 2024 ylioikeus käsitteli asiaa, jossa journalistiliitto oli pyytänyt laillisuusvalvontaa uuden säännön osalta, jolla rajoitetaan toimittajien pääsyä liikenneviraston hallinnoimaan julkiseen rekisteriin. Alan ammattiliitto kyseenalaisti uuden säännön yhdenmukaisuuden lehdistönvapautta koskevan periaatteen kanssa. Asiassa ei ollut annettu päätöstä 31. joulukuuta mennessä.

Wall Street Journal -lehti ilmoitti peruslain 23 §:n nojalla annetun säädöksen hyväksymisen jälkeen 2. toukokuuta 2024 siirtävänsä Aasian päätoimipaikkansa Hongkongista Singaporeen. Heinäkuussa Wall Street Journal erotti toimittajan sen jälkeen, kun hänet valittiin Hongkongin journalistiliiton puheenjohtajaksi.

Paikalliset tiedotusvälineet noudattivat uutisoinnissaan säännönmukaisesti Hongkongin hallituksen virallista kantaa. Valtavirtamedia esimerkiksi vältti kutsumasta William Laita Taiwanin presidentiksi ja käytti hänestä sen sijaan nimitystä ”Taiwanin johtaja” tai ”Taiwanin

¹⁸ <https://freedomhouse.org/country/hong-kong/freedom-world/2024>.

¹⁹ <https://rsf.org/en/index>.

²⁰ <https://hkja.org.hk/en/press-release/press-freedom-in-hong-kong-at-11-year-low-according-to-media-survey-amid-fears-over-article-23-national-security-law/>.

Lai”. Tämä poikkeaa neljän vuoden takaisesta, jolloin valtavirtamedia vielä käytti silloisesta presidentistä Tsai Ing-wenistä nimitystä ”Taiwanin presidentti”.

Hongkongin viranomaiset vetosivat jälleen maahanmuuttosäntöihin estääkseen ei-toivottuina pidettyjen toimittajien ja lehdistönvapausaktivistien pääsyn erityishallintoalueelle.²¹ Eräs Toimittajat ilman rajoja -järjestön edustaja, jolla on Puolan kansalaisuus, pidätettiin 10. huhtikuuta 2024 kuudeksi tunniksi ja häneltä evättiin pääsy Hongkongiin, jossa hän oli aikonut seurata media-alan yrittäjä Jimmy Laita vastaan käytävää oikeudenkäyntiä. Elokuussa eräältä Manner-Kiinassa asuvalta Bloombergin toimittajalta, joka oli suunnitellut muuttoa Hongkongiin, evättiin työviisumi. Syyskuun 14. päivänä ranskalaiselta kuvajournalistilta evättiin pääsy Hongkongiin, todennäköisesti erään valokuvan takia, jonka hän oli ottanut vangitusta Jimmy Laista Associated Press -uutistoimistolle.

Kiinan puolustuspolitiikkaan ja diplomatiaan erikoistunut South China Morning Post -lehden toimittaja oli vuonna 2024 edelleen kadoksissa hänen tehtyään lokakuussa 2023 jutun Beijing Xiangshan Forum -tapahtumasta.

Eräs myönteinen uutinen oli muutoksenhakutuomioistuimen 4. syyskuuta antama päätös pitää voimassa alemman oikeusasteen päätös, jossa kieltäydyttiin palauttamasta voimaan viestintäviranomaisen antamaa varoitusta ”Headliner”-ohjelmasta. Kyseessä on Hongkongin yleisradioyhtiö RTHK:n tuottama satiirinen tv-ohjelma, joka on sittemmin lopetettu.

Myös sananvapauteen kohdistui lisää painetta vuonna 2024. YouTube esti 15. toukokuuta alkaen paikallisesti 32 videota, jotka liittyivät ”Glory to Hong Kong” -protestilauluun. Päätös videoiden estämisestä tehtiin sen jälkeen, kun ylioikeus antoi hallitukselle väliaikaisen kieltomääräyksen kieltää kyseinen laulu. Viranomaisten mukaan laululla ”on pyritty yllyttämään” kansallista turvallisuutta uhkaaviin rikoksiin, kuten valtioyhteydestä irtautumiseen ja kansankiihotukseen.

Hallitusta arvostelevien taiteilijoiden ja riippumattomien kulttuurilaitosten toimintaedellytykset heikkenivät entisestään vuonna 2024.

Esimerkiksi demokratialiikettä kannattavat elokuvantekijät ja muut vastaavat taiteilijat kärsivät rahoitusleikkauksista ja poliittisesta painostuksesta. Riippumaton elokuvajärjestö Ying e Chi ilmoitti 24. lokakuuta 2024 toimintansa lakkauttamisesta. Yksi sen perustajista oli muuttanut elokuussa Taiwaniin, jota hän piti ”suhteellisesti vapaampana ympäristönä”, käynnistämään järjestön toimintaa uudelleen. Ying e Chi jakoi kiistanalaisia poliittisia dokumentteja, joihin kuuluu muun muassa palkittu ”Lost in the Fumes”. Hong Kong Federation of Drama Societies -liitto ilmoitti 17. joulukuuta, että Hongkongin hallituksen vapaa-aika- ja kulttuuripalveluvirasto kieltäytyi toisena vuonna peräkkäin osoittamasta tilaa huhtikuussa 2025 järjestettävää vuotuista teatteritaiteen palkintoseremoniaa varten. Samana päivänä Hong Kong Federation of Drama Societies -liitto totesi myös, että Hongkongin hallituksen taiteiden kehittämisneuvosto kieltäytyi toisena vuonna peräkkäin antamasta rahallista tukea seremonian järjestämiseksi. Kuten kahden vuoden takaisista asiakirjoista käy ilmi, taiteiden kehittämisneuvosto ei ollut tyytyväinen siihen, että palkinnonjakajaksi oli aiempina vuosina kutsuttu riippumaton toimittaja ja satiirisia sarjakuvia piirtävä taiteilija.

²¹ Kuluneen vuoden aikana Hongkongin hallitus epäsi pääsyn maahan myös useita aktivisteilta. Eräältä japanilaiselta aktivistilta evättiin pääsy alueelle 27. kesäkuuta. Syyskuun 8. päivänä eräältä saksalaiselta aktivistilta, joka oli juuri ennen saapumistaan Hongkongiin matkustanut Manner-Kiinaan, evättiin pääsy erityishallintoalueelle. Hän työskenteli Tibet Initiative Deutschland -aloitteen parissa, joka ajaa Kiinalle kuuluvan Tiibetin alueen itsenäisyysoikeutta, ja oli mukana perustamassa Freiheit für Hongkong -kansalaisjärjestöä, jonka tavoitteena on demokraattinen ja vapaa Hongkong.

Vuoden 2024 aikana myös peruttiin viime hetkellä useita sellaisten esittävien taiteilijoiden konsertteja, jotka suhtautuvat myöntämielisesti demokratialiikkeeseen. Esimerkiksi Hongkongin festivaaliorkesteri ilmoitti 4. joulukuuta, että sen 8. päivälle joulukuuta suunnittelema konsertti oli peruttava Tsuen Wanin kaupungintalon ”turvallisuustarkastuksen ja korjaustöiden” vuoksi. Erään toisen tahon esitys ”Accidental Death of an Anarchist”, jota oli määrä esittää 21. päivästä helmikuuta 2. päivään maaliskuuta, peruttiin 5. helmikuuta. Tammikuun 30. päivänä peruttiin ”Fire Makes Us Human” -teatteriryhmän tilavaraus erästä koulusta, jossa ryhmän oli tarkoitus esiintyä 2.–4. helmikuuta. Ryhmän perustajan mukaan koulu päätti perua tilavarauksen opetusministeriön vedottua kouluille annettuun ohjeistukseen, joka koskee kansalliseen turvallisuuteen liittyviä erityistoimenpiteitä. Kyseinen ryhmän perustaja kertoi, että häntä oli syytetty ”epäasiallisten viestien” julkaisemisesta verkossa. Myöhemmin ryhmä ilmoitti keskeyttävänsä toimintansa.

Maaliskuun 31. päivänä riippumaton kirjakauppa Mount Zero lopetti toimintansa mainiten syyksi jatkuvan painostuksen viranomaisten taholta. Elokuun 20. päivänä myös toinen kirjakauppa, Mellow Out, lopetti toimintansa.

Yhdistymisvapauden palauttamisesta rauhanomaisia mielenosoituksia varten ei ole ollut merkkejä. Hallituksen kokoontumispaikan ulkopuolella järjestettiin vuonna 2024 ajoittain pienimuotoisia hajanaisia mielenosoituksia, mutta suurempia mielenosoituksia ei ollut. Lokakuussa Hongkongin hallintojohtaja hylkäsi entisen liikenne- ja asuntonministerin hallitukselle esittämät kehotukset sallia rauhanomainen mielenosoittaminen ja kokoontuminen Hongkongin erityishallintoalueen ”kielteisen kuvan parantamiseksi”.

Keskushallintomyönteiset Hongkongin ammattiyhdistysten liitto (Hong Kong Federation of Trade Unions) ja Hongkongin ja Kowloonin työväenyhdistysten liitto (Federation of Hong Kong and Kowloon Labour Unions) ilmoittivat vuonna 2024 eri ajankohtina, että ne eivät järjestä mielenosoituksia 1. toukokuuta (työläisten päivänä), kuten ne eivät tehneet myöskään edellisenä vuonna. Sen sijaan EU:n Hongkongin edustuston ulkopuolella järjestettiin neljä muuta keskushallintomyönteisten ryhmien mielenosoitusta, joissa vastustettiin EU:n lausuntoja Hongkongin poliittisesta kehityksestä.

Taivaallisen rauhan aukion vuoden 1989 tapahtumien muistoksi Victoria Parkissa aiemmin järjestetty kesäkuun 4. päivän kynttilämuistotilaisuus, jonka alulle panija oli Kiinan isänmaallista ja demokraattista liikettä tukeva Hongkongin allianssi ja johon aikoinaan osallistui suuri määrä ihmisiä, jäi vuonna 2024 järjestämättä viidettä vuotta peräkkäin. EU:n edustuston ja EU:n jäsenvaltioiden konsulaattien edustajia oli paikalla Victoria Parkissa kesäkuun 4. päivän iltana, mistä kerrottiin laajasti paikallisissa tiedotusvälineissä. Lisäksi EU:n edustustossa asetettiin jälleen kynttilöitä ikkunoille vuoden 1989 tapahtumien muistoksi. Poliisi pidatti kyseisenä päivänä neljä 23–69-vuotiaasta henkilöä, jotka vapautettiin takuita vastaan.

Myös yhdistymisvapauden kohdistui vuonna 2024 edelleen paineita. Hong Kong Christian Institute ilmoitti 23. heinäkuuta lakkauttavansa toimintansa, sillä se totesi, ettei se pysty toteuttamaan tehtäväänsä nykyisessä ympäristössä ”vapaasti”. Kyseinen ryhmä oli sittemmin lakkautettujen Civil Human Rights Front -kansalaisjärjestön ja Hongkongin allianssin jäsen.

Kaupungissa yhä toimiviin oikeuksia ajaviin **kansalaisyhteiskunnan ryhmiin** kohdistui edelleen paineita. Kansalaisyhteiskunnan toimijoihin kohdistettiin instituutioiden taholta

laajasti samankaltaista nimetöntä häirintää, jota myös Hongkongin journalistiliitto kertoi kohdanneensa. Tähän häirintään osallistui myös muita viranomaisia, kuten vero- ja paloturvallisuusviranomaiset. Joidenkin kansalaisjärjestöjen huolena oli myös sekä julkisen että yksityisen rahoituksen kutistuminen vuonna 2024. Kaupungissa edelleen toimivat kansalaisyhteiskunnan toimijat osoittivat kuitenkin huomattavaa sitkeyttä etsien uusia tapoja toimia jäljellä olevassa tilassa ja – mahdollisuuksien mukaan – laajentaa tätä tilaa.

Vankien oikeudet aiheuttivat edelleen huolta. Pidätettyä demokratia-aktivistia ja Hongkongin allianssin jäsentä Chow Hang-tungia pidettiin vuonna 2024 toistuvasti eristysseissä.

Tammikuussa yhtä Pik Ukin rangaistuslaitoksen vanginvartijaa ja neljää laitoksen vankia syytettiin 18-vuotiaan vangin ”tahalliseen vahingoittamisesta”. Teon kohteena ollut vanki ei ollut poliittinen vanki. Kyseisen rikosseuraamusosaston työntekijän raportoitiin aiheuttaneen uhrille peräaukon haavaumia ja vaurioita peräsuoleen. Kesäkuussa erästä eläkkeelle jäänyttä työntekijää syytettiin saman tapauksen yhteydessä siitä, ettei hän ollut ilmoittanut teosta.

Syyskuussa 2024 julkaistun rauhantuomareiden vankilavierailuja koskevan vuoden 2023 vuosiraportin mukaan tuomarit vastaanottivat ja käsittelivät 71 valitusta, mikä on 69 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Rauhantuomarit ovat yhteisöjen johtoasemissa olevia henkilöitä, joiden ensisijaisena tehtävänä on vierailla eri rangaistuslaitoksissa ja tarkastaa, että vankien oikeudet toteutuvat.

Myös **akateemiseen vapauteen** kohdistui edelleen paineita. Itsesensuuri oli yleistä erityisesti yhteiskunta- ja humanististen tieteiden alalla. Kriittiset akateemiset äänet sivuutettiin. Syyskuun 24. päivänä julkaistussa 80-sivuisessa raportissa ”We Can’t Write the Truth Anymore: Academic Freedom in Hong Kong Under the National Security Law” kaksi Yhdysvalloissa toimivaa ihmisoikeusryhmää, Human Rights Watch ja Hong Kong Democracy Council, väittivät, että kaupungin kansallinen turvallisuuslainsäädäntö vaikuttaa erittäin laajasti yliopistojen kampuksiin. Vuonna 2024 Hongkongin yliopistoissa yhdistettiin useita yhteiskuntatieteiden osastoja poliittisten tieteiden kustannuksella. Elokuussa Hongkongin kiinalainen yliopisto toteutti 54 vuotta toiminnassa olleessa hallintotieteiden ja julkishallinnon osastossa uudelleenjärjestelyn, jonka yhteydessä osasto supistettiin opinto-ohjelmaksi ja sulautettiin uuteen hallinto- ja poliittisten tieteiden laitokseen. Myös Hongkongin kaupungin yliopistossa tehtiin muutoksia, joiden myötä politiikan ja hallituksen politiikan kandidaattiohjelma nimettiin uudelleen julkisen politiikan ja hallinnon ohjelmaksi.

Vuonna 2024 Hongkongissa nähtiin jälleen merkkejä edistymisestä hlbtq+-henkilöiden oikeuksien suhteen. Syyskuussa 2023 saavutettiin toinen virstanpylväs hongkongilaisten hlbtq+-henkilöiden oikeuksien toteutumisessa, kun ylin muutoksenhakutuomioistuimien totesi, että Hongkongin syrjivä asuntopolitiikka ja seksuaaliseen suuntautumiseen perustuvat perintölait ovat perustuslain vastaisia. Vaikka eräs keskushallintomyönteinen lainsäätäjäs esitti, että Kiinan keskushallintoa kehoitettaisiin kumoamaan päätös, oikeusministeriö vahvisti 6. joulukuuta, että ”oikeudelliset kiistat olisi ratkaistava paikallisesti”.

Transaktivisti Henry Tse sai 29. huhtikuuta uuden henkilötodistuksen, johon oli päivitetty tiedot hänen sukupuolestaan, kun hän oli ensin nostanut seitsemän vuoden aikana useita kanteita kaupungin hallintoa vastaan.

Ylin muutoksenhakutuomioistuin totesi syyskuussa 2023, että hallituksen velvollisuutena oli tarjota seuraavien kahden vuoden aikana vaihtoehtoinen kehys samaa sukupuolta olevien henkilöiden parisuhteiden suojelemiseksi. Toukokuussa 2024 perustuslaillisten ja Manner-Kiinaa koskevien asioiden ministeri kertoi viranomaisten tutkivan parhaillaan tätä ”monimutkaista aihetta”. Tiedotusvälineiden 18. kesäkuuta julkaisemien tietojen mukaan perustuslaillisten ja Manner-Kiinaa koskevien asioiden ministeriö oli leikannut puolet sellaisille kansalaisjärjestöille myöntämästään rahoituksesta, jotka tukevat seksuaalivähemmistöjä yhtäläisten mahdollisuuksien (seksuaalisen suuntautumisen) rahoitusohjelman puitteissa.

Uskonnonvapaus toteutui vuonna 2024 pääosin, joskin nähtävillä on merkkejä siitä, että tätä osa-aluetta koskevaa politiikkaa pyritään entistä enemmän yhdenmukaistamaan yleisen politiikan kanssa. Yhdysvaltalainen Committee for Freedom in Hong Kong Foundation -järjestö totesi 30. tammikuuta 2024 julkaistussa raportissaan ”Hostile Takeover: The CCP (China Communist Party) and Hong Kong’s Religious Communities”, että uskonnollinen vaino ei ole ollut Hongkongissa yhtä vakava ongelma kuin se on Manner-Kiinassa. Hongkongin erityishallintoalueen uskonnollisia johtajia painostettiin kuitenkin edistämään kommunistisen puolueen ensisijaisia tavoitteita, mihin kuuluu muun muassa kansallisen turvallisuuden valvonnan hyväksyminen. Eräs anglikaaninen kirkko piti Kiinan kansallispäivänä 1. lokakuuta toisena vuonna peräkkäin esillä Kiinan valtion lippua, mitä kirkossakävijät arvostelivat.

Turvapaikanhakijoiden osalta turvallisuusministeri ilmoitti 5. marraskuuta, että Hongkongin hallitus oli asettanut tavoitteeksi palauttaa joka vuosi vähintään 1 320 sellaista henkilöä, jotka ”ovat esittäneet perustelemattoman palauttamiskieltohakemuksen”. Turvapaikanhakijoiden tilanne Hongkongissa on edelleen epävarma, koska Hongkong ei ole allekirjoittanut pakolaisten oikeusasemaa koskevaa vuoden 1951 yleissopimusta eikä pakolaisten oikeusasemaa koskevaa pöytäkirjaa vuodelta 1967. Turvapaikanhakijoita tukeviin kansalaisjärjestöihin kohdistui vuonna 2024 paineita.

Työntekijöiden oikeuksien osalta työvoima-asioiden neuvoa-antava komitea pääsi vuonna 2024 yhteisymmärrykseen jatkuvaa työsuhdetta koskevan työssäoloehdon päivittämisestä 68 tuntiin neljän viikon aikana, jotta lakisääteiset etuudet kattavat suuremman joukon työntekijöitä.²² Työntekijäjärjestöt ovat raportoineet työtapaturmien yleistyneen edellisvuoteen verrattuna, erityisesti logistiikka- ja varastoalalla. Teollisuuden työtapaturmien uhrien oikeuksia ajavan yhdistyksen tietojen mukaan vuonna 2024 tapahtui 25 tapaturmaa, joissa kuoli 19 ja loukkaantui vakavasti 6 henkilöä, kun vuonna 2023 teollisuudessa tapahtui vain viisi tapaturmaa.

Hongkongin 400 000 ulkomaista kotitaloustyöntekijää ovat edelleen haavoittuvassa asemassa siitä huolimatta, että heitä koskeva oikeudellinen kehys on (kansainvälisesti tarkasteltuna) suhteellisen edistynyt ja oikeussuojan ja terveydenhuollon saatavuus toteutuu heidän osaltaan edelleen. Hongkongin aasialaisten kotitaloustyöntekijöiden liitto (Hong Kong Federation of Asian Domestic Workers) kertoi käsitelleensä vuonna 2024 kaikkiaan 13 tapausta, joissa ulkomaalaisia kotitaloustyöntekijöitä painostettiin työskentelemään sairastumisesta huolimatta. Yhdessä tapauksessa filippiiniläisen kotitaloustyöntekijän työnantaja painosti häntä olemaan hakeutumatta kemoterapiaan.

²² Muutosehdotus jätetään käsiteltäväksi vuoden 2025 alkupuoliskolla.

Hongkongin viranomaiset eivät ole julkaisseet virallisia tietoja köyhyysrajan alapuolella elävän väestön prosenttiosuudesta vuoden 2021 eli sen jälkeen, kun virallinen köyhyysraja edellisen kerran määritettiin. Hallintojohtajan lokakuussa 2024 pitämän linjapuheen mukaan vuonna 2024 noin 110 000 hongkongilaista kotitaloutta asui useisiin asuinyksiköihin jaetuissa asunnoissa. Lainsäädäntöä tämän asumismuodon sääntelemiseksi ja vuokralaisten elinolojen parantamiseksi on tarkoitus esittää aikaisintaan vuonna 2025.

II. Taloudellinen kehitys

Hongkong käyttää itsenäistä toimivaltaa kauppasopimusten täytäntöönpanossa ja määrittelee rahapolitiikkansa Manner-Kiinasta riippumattomasti. Hongkong säilyi vuonna 2024 Manner-Kiinasta erillisenä lainkäyttöalueena erityisesti talouspolitiikan alalla. Se säilytti erillisen valuuttansa, jota eivät koske pääomarojoitukset, sekä erilliset sääntelyrakenteet alueella toimivien yritysten valvomiseksi. Vuoden aikana hallituksen ensisijaisia tavoitteita olivat i) alueen avaaminen maailmalle, mukaan lukien Lähi-idän ja Aasian markkinoille, ii) osaajien ja yritysten houkutteleva Hongkongiin, iii) talouden ja innovoinnin tukeminen sekä iv) taloudellisen yhdentymisen jatkaminen Manner-Kiinaan.

Hongkong oli vuonna 2023 YK:n kaupp- ja kehityskonferenssin julkaiseman, vuotta 2024 koskevan maailman investointiraportin²³ mukaan **maailman neljänneksi suurin suorien ulkomaisten sijoitusten kohde**. Hongkongin hallituksen viimeisimmästä ulkomaisista yrityksiä koskevasta kyselystä käy ilmi, että ulkomaisten yritysten määrä alueella kasvoi vuonna 2024 ja ylitti covid-19-pandemiaa edeltäneen tason. EU:n alueen yritykset muodostivat edelleen suurimman osan Hongkongin ulkomaisista yrityksistä, jos ei oteta huomioon kiinalaisia yrityksiä. EU:n alueen yritysten määrä Hongkongissa on kasvanut merkittävästi. Vuonna 2024 niiden määrä kasvoi 5,9 prosenttia edellisvuodesta ja oli 2,3 prosenttia suurempi kuin vuonna 2019. Hongkongissa toimi vuonna 2024 ainakin 1 640 EU:n alueen yritystä. Niistä puolet on sijoittanut kaupunkiin alueellisen päätoimipaikkansa tai alueellisen toimipaikan, mikä on 9,8 prosenttia pienempi osuus kuin vuonna 2019.

Hongkongin talouden suurimman sektorin muodostavat **palvelut**, mukaan lukien rahoituspalvelut ja logistiikka. Palvelusektorin osuus BKT:stä on 94 prosenttia, kun taas teollisuus muodostaa siitä vain murto-osan (1 %). Hongkong on yksi maailman suurimmista **kauppaa käyvistä talouksista** (viimeisimpien saatavilla olevien tietojen eli WTO:n maailmankauppaa koskevan vuoden 2023 tilastokatsauksen²⁴ mukaan seitsemänneksi suurin). Tavarakauppa koostuu pääasiassa jälleenviennistä, ja sen arvo on noin 299 prosenttia suhteessa BKT:hen²⁵, mikä on osoitus Hongkongin talouden avoimuudesta kaupan kannalta.

Hongkongin **väestömäärä** saavutti vuoden 2024 puolivälissä 7,53 miljoonaa, mikä on 0,1 prosenttia enemmän kuin vuoden 2023 lopussa ja 0,2 prosenttia enemmän kuin covid-19-pandemiaa välittömästi edeltäneenä ajankohtana (vuoden 2019 lopussa). Pandemian aikana noin 170 000 henkilöä muutti pois Hongkongista.²⁶

²³ YK:n kaupp- ja kehityskonferenssin (UNCTAD) verkkosivusto:

<https://unctad.org/publication/world-investment-report-2024>.

²⁴ Maailman kauppajärjestö (WTO), ”World Trade Statistical Review 2023”,

https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/wtsr_2023_e.htm.

²⁵ Ulkomaankaupan kokonaisarvon suhde BKT:hen on laskettu käyttäen Hongkongin erityishallintoalueen väestönlaskenta- ja tilastokeskuksen BKT- ja ulkomaankauppatilastoja (vuoden 2024 ensimmäisten yhdeksän kuukauden tiedot).

<https://www.censtatd.gov.hk/en/scode250.html>.

<https://www.censtatd.gov.hk/en/scode230.html>.

²⁶ Hongkongin erityishallintoalueen väestönlaskenta- ja tilastokeskus, https://www.censtatd.gov.hk/en/web_table.html?id=110-01001.

Hongkongin talous kasvoi vuonna 2024 toista vuotta peräkkäin: BKT kasvoi 2,5 prosenttia²⁷ edellisvuodesta, kun se vuonna 2023 kasvoi 3,2 prosenttia. BKT:n kasvuvauhti oli hallituksen ennustaman vaihteluvälin alarajalla: kauden 2024–2025 talousarviossa (julkaistu helmikuussa 2024) BKT:n ennustettiin kasvavan koko vuoden aikana 2,5–3,5 prosenttia. Talouskasvua tukivat i) tavaroiden ja palvelujen ulkomaankaupan sekä logistiikka- ja rakennusalan kasvu ja ii) rahoitusalan asteittainen elpyminen vuoden aikana. Sitä vastoin yksityinen kulutus väheni ja matkailusta saataviin tuloihin perustuvien toimialojen tulos on edelleen heikompi kuin ennen pandemiaa.

Inflaatio pysyi vuonna 2024 maltillisena, ja kuluttajahintaindeksi nousi 1,7 prosenttia vuoden aikana.²⁸ **Työttömyysaste** oli koko vuoden 2024 osalta 3,1 prosenttia eli hieman korkeampi kuin vuonna 2023, jolloin se oli 2,9 prosenttia.²⁹

Kauppa- ja logistiikka-ala, jonka arvo oli noin 19 prosenttia suhteessa Hongkongin BKT:hen, elpyi vuoden aikana. Tuonnin ja viennin osuus BKT:stä kasvoi vuoden 2024 ensimmäisten yhdeksän kuukauden aikana 2,6 prosenttia³⁰ edellisvuoteen verrattuna (kun se vuonna 2023 supistui 4,4 % koko vuoden aikana), ja Hongkongin ulkomaan tavarakaupan arvo kasvoi vuoden aikana 7,3 prosenttia³¹ 9,46 biljoonaan Hongkongin dollariin (1,2 biljoonaan euroon³²), kun se vuonna 2023 pieneni 6,7 prosenttia. Hongkongin asema merkittävänä tavarakaupan keskuksena perustuu suurelta osin siihen, että se toimii Manner-Kiinan kauttakuljetus- ja jälleenvientikeskuksena.

Rahoitusala, joka muodostaa noin neljänneksen Hongkongin BKT:stä (vaikka se työllistää vain 7,2 % työvoimasta), kasvoi vuoden 2024 ensimmäisten yhdeksän kuukauden aikana 0,4 prosenttia edellisvuodesta, kun se oli ensin supistunut kahtena vuonna peräkkäin vuosina 2022 ja 2023.³³ **Listautumisantien** määrä väheni edelleen 71:een vuonna 2024. Vuonna 2023 listautumisanteraja oli 73, ja vuonna 2022 niitä oli 90. Listautumisanneissa kerätyt määrät kuitenkin kasvoivat merkittävästi, 88,9 prosenttia edellisvuoteen verrattuna eli 87,5 miljardiin Hongkongin dollariin (10,7 miljardiin euroon). Hongkong oli vuonna 2024 listautumisantien arvolla mitattuna maailman neljänneksi suurin listautumisantien keskittymä, kun se vuonna 2023 oli kahdeksanneksi suurin, vuosina 2022 ja 2021 neljänneksi suurin, vuonna 2020 toiseksi suurin ja vuonna 2019 suurin.

Hongkongin Hang Seng -indeksi elpyi vuoden aikana 17,7 prosenttia, ja Hongkongin pörssin **markkina-arvo** kasvoi 13,8 prosenttia 35,3 biljoonaan Hongkongin dollariin (4,3 biljoonaan euroon). Markkinoiden keskimääräinen päivittäinen liikevaihto kasvoi edellisvuoteen verrattuna 25,5 prosenttia 132 miljardiin Hongkongin dollariin (16,1 miljardiin euroon).³⁴ Hang Seng -indeksi nousi vuoden 2024 alkupuoliskolla 3,9 prosenttia ja vuoden jälkipuoliskolla 13,2 prosenttia. Indeksien nousua vuoden jälkipuoliskolla siivittivät alhaisemmat korot Yhdysvalloissa ja Hongkongissa sekä Manner-Kiinassa toteutetut talouden elvytystoimet (Manner-Kiinan yritysten osuus Hongkongin osakemarkkinoiden arvosta on

²⁷ Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen lehdistötiedote, https://www.news.gov.hk/eng/2025/02/20250203/20250203_163405_486.html.

²⁸ Hongkongin erityishallintoalueen väestönlaskenta- ja tilastokeskus, https://www.censtatd.gov.hk/en/web_table.html?id=510-60001.

²⁹ Hongkongin erityishallintoalueen väestönlaskenta- ja tilastokeskus, https://www.censtatd.gov.hk/en/web_table.html?id=210-06101#.

³⁰ Hongkongin erityishallintoalueen väestönlaskenta- ja tilastokeskus, https://www.censtatd.gov.hk/en/web_table.html?id=310-34501#.

³¹ Hongkongin erityishallintoalueen väestönlaskenta- ja tilastokeskus, https://www.censtatd.gov.hk/en/web_table.html?id=410-50001#.

³² Muunnettu euroiksi käyttäen joulukuun 2024 lopun vaihtokurssia (1 EUR = 8,2 HKD). https://commission.europa.eu/funding-tenders/procedures-guidelines-tenders/information-contractors-and-beneficiaries/exchange-rate-infoeuro_fi.

³³ Hongkongin erityishallintoalueen väestönlaskenta- ja tilastokeskus, https://www.censtatd.gov.hk/en/web_table.html?id=310-34501#.

³⁴ Markkinatilastot Hongkongin pörssin verkkosivustolla osoitteessa: https://www.hkex.com.hk/Market-Data/Statistics/Consolidated-Reports/HKEX-Monthly-Market-Highlights?sc_lang=en.

80 %). Lokakuun 2024 lopussa Hongkongin osakemarkkinat olivat maailman kahdeksanneksi suurimmat ja Aasian viidenneksi suurimmat markkina-arvolla mitattuna, ja se oli maailman suurin renminbimääräisten liiketoimien offshore-keskus.

Matkailuala ja matkailusta saataviin tuloihin perustuvat toimialat eivät ole vielä elpyneet vuoden 2018 tasolle (vuosi 2018 oli Hongkongiin suuntautuvien matkailuvirtojen osalta viimeinen niin sanottu ”normaali” vuosi ennen covid-19-pandemian alkua). Hongkongiin saapui vuoden 2024 aikana 44,5 miljoonaa matkailijaa, mikä on 30,9 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin mutta vain 68 prosenttia vuoden 2018 matkailijamäärästä.³⁵ Manner-Kiinasta saapui 34 miljoonaa vierailijaa, joiden osuus kaikista matkailijoista oli 76,5 prosenttia. Hongkongiin saapuvat matkailijat käyttävät nyt vähemmän rahaa kuin aiemmin, ja vuoden 2024 ensimmäisten yhdeksän kuukauden aikana (viimeisin ajanjakso, jolta tietoja on saatavilla) matkailijat käyttivät noin 17 prosenttia vähemmän rahaa henkeä kohti kuin vuonna 2018. Yhdessä matkailijamäärien supistumisen kanssa tämä johti siihen, että matkailijoiden kuukausittain käyttämä rahamäärä pieneni 41 prosenttia vuoteen 2018 verrattuna eli 16,1 miljardiin Hongkongin dollariin (2 miljardiin euroon). Saapuvien matkailijavirtojen vain osittainen elpyminen ja matkailijoiden käyttämän rahamäärän pieneneminen vaikuttivat myös matkailusta saataviin tuloihin perustuviin toimialoihin (kuten vähittäiskauppaan, elintarvike- ja juomateollisuuteen, kuljetusalaan, matkailuun ja majoitus- ja ravitsemisalaan). Vuoden 2024 ensimmäisten yhdeksän kuukauden aikana **majoitus- ja ravitsemisalan** osuus BKT:stä supistui 3,4 prosenttia edellisvuoteen verrattuna ja oli 26,2 prosenttia pienempi kuin samalla ajanjaksolla vuonna 2019. **Tukku- ja vähittäismyynnin** osuus BKT:stä supistui 11,1 prosenttia samalla ajanjaksolla ja oli 44,6 prosenttia pienempi kuin vuonna 2019. Vähittäismyynnin ja ravitsemuspalvelujen osuuden supistumiseen vaikutti osaltaan se, että naapurikaupunki Shenzheniin suunnanneiden ostos- ja vapaa-ajan matkailijoiden määrät kasvoivat.

Lentoliikenne ja siihen liittyvät toimialat jatkoivat vuonna 2024 elpymistään, mutta Hongkongin kansainvälisen lentoaseman lento- ja matkustajamäärät jäivät edelleen alle pandemiaa edeltäneen tason. Hongkongiin saapuvien ja sieltä lähtevien lentojen määrä kasvoi 31,6 prosenttia (363 309:ään) ja matkustajamäärä 34,5 prosenttia (53,0 miljoonaan) vuonna 2024, mutta lentojen määrä oli edelleen 13,5 prosenttia ja matkustajamäärä 25,7 prosenttia pienempi kuin vuonna 2019. Lentorahti kasvoi 14,1 prosenttia edellisvuoteen verrattuna eli 4,9 miljoonaan tonniin vuonna 2024.³⁶ Määrä oli 4,2 prosenttia suurempi kuin vuonna 2019. Kolmannen kiitoradan avaaminen Hongkongin lentoasemalle vuonna 2024 kasvattaa vuotuista rahtikapasiteettia 10 miljoonaan tonniin ja vuotuisia matkustajamääriä 120 miljoonaan.

Rakennusalan osuus BKT:stä kasvoi 7,3 prosenttia ja **kiinteistöalan** osuus 0,7 prosenttia vuoden ensimmäisten yhdeksän kuukauden aikana. Kiinteistöjen hinnat ja liiketilojen käyttöaste laskivat vuoden aikana, mutta Hongkong oli edelleen yksi maailman kalleimmista kaupungeista asunnon tai liiketilan ostoa tai vuokraamista suunnitteleville.

Erityishallintoalueen **sidottu valuuttakurssijärjestelmä** pysyi vuoden aikana vakaana: yksi Yhdysvaltain dollari pysyi 7,75–7,85 Hongkongin dollarin vaihteluvälin sisällä. Valuuttavarannot pysyivät pääosin vakaina ja olivat vuoden 2024 lopussa 421,4 miljardia

³⁵ Hongkongiin saapuneet matkailijat, Hongkongin matkailulautakunta, https://partnet.hktdb.com/en/research_statistics/tourism_statistics_database/index.html.

³⁶ Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen siviili-ilmailuviraston verkkosivusto: <https://www.cad.gov.hk/english/statistics.html>.

Yhdysvaltain dollaria, mikä on hieman vähemmän kuin vuoden 2023 lopussa (425,6 miljardia Yhdysvaltain dollaria).³⁷

Hongkongin **julkisen talouden odotetaan jäävän alijäämäiseksi varainhoitovuonna 2024/2025 (joka päättyy maaliskuussa 2025)**. Kyseessä olisi viides kerta kuuden vuoden aikana, mikä on epätavallista taloudessa, jossa julkinen talous on tavallisesti ylijäämäinen. Helmikuussa 2024 esitetyssä talousarviossa ennustettiin, että varainhoitovuonna 2024/2025 julkisen talouden yhteenlaskettu alijäämä olisi 144 miljardia Hongkongin dollaria (17,6 miljardia euroa) ilman valtion joukkolainojen liikkeeseenlaskusta saatavia tuloja. Määrä vastaa noin 4,5:tä prosenttia Hongkongin BKT:stä. Hallitus kuitenkin varoitti myöhemmin, että alijäämä olisi huomattavasti suurempi. Talousarvion esittämisen aikaan oletettiin, että talous kasvaisi 2,5–3,5 prosenttia toteutuneen 2,5 prosentin sijasta.

Alijäämät on rahoitettu Hongkongin julkisen talouden varannoilla sekä laskemalla liikkeeseen valtion joukkolainoja. Tämän seurauksena julkisen talouden varantojen määrä pieneni 664 miljardiin Hongkongin dollariin (80,9 miljardiin euroon) joulukuussa 2024, mikä on 4,1 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna ja 43,3 prosenttia vähemmän kuin maaliskuussa 2019, jolloin ne olivat 1,2 biljoonaa Hongkongin dollaria.³⁸ Tällä hetkellä varannot vastaavat arviolta 11 kuukauden menoja verrattuna 24 kuukauteen ennen vuotta 2019. Samana ajanjaksona (maaliskuu 2019 – joulukuu 2024) Hongkongin valtionvelka kasvoi joukkolainojen liikkeeseenlaskun myötä 1,5 miljardista Hongkongin dollarista 293 miljardiin Hongkongin dollariin (35,7 miljardiin euroon) eli 9,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen.

Liiketoimintaympäristö

Tiukkojen covid-19-rajoitusten pitkäaikaiset vaikutukset paikallistalouteen näkyivät edelleen, vaikka rajoitukset poistettiin jo kaksi vuotta sitten. Muun muassa Hongkongin lentoaseman vähentyneet lento- ja matkustajamäärät sekä matkailualan ja matkailusta saataviin tuloihin perustuvien toimialojen edelleen heikko tulos ovat seurausta näistä rajoituksista. Rajoitukset, jotka koskivat muun muassa ulkomaille suuntautuvia matkoja, vaikeuttivat alueellisen päätoimipaikan pitämistä Hongkongissa, eikä alueellista päätoimipaikkaansa Hongkongissa pitävien kansainvälisten yritysten määrä ole vielä palautunut pandemiaa edeltäneelle tasolle (vaikkakin puolet Hongkongissa toimivista EU:n alueen yrityksistä on edelleen alueellisia päätoimipaikkoja). Covid-19-pandemian aikana käyttöön otetut tiukat säännöt myös heikensivät Hongkongin mainetta liiketoiminnan ja ulkomaisten osaajien keskittymänä.

Myös **Hongkongin poliittinen ja oikeudellinen kehitys**, muun muassa kansallisen turvallisuuslainsäädännön täytäntöönpano, tiedonvapaus, tietosuoja ja pakotteet, ovat osaltaan heikentäneet Hongkongin asemaa kansainvälisenä liikekeskuksena ulkomaisten yritysten ja osaajien keskuudessa.

Kansainväliselle elinkeinoelämälle on tärkeää, että **Hongkong pysyy avoimena taloutena** sekä avoimena ja elinvoimaisena kansainvälisenä yhteiskuntana, jonka etuja ovat esimerkiksi pääoman ja tiedon vapaa liikkuvuus, tietosuoja ja monipuolisten osaajien saatavuus. Vaikka nämä edut ovat Hongkongissa edelleen suurelta osin saatavilla, jotkin kansainväliset yritykset ovat siirtyneet Hongkongista muihin alueellisiin liike-elämän keskuksiin.

³⁷ Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen lehdistötiedote, <https://www.info.gov.hk/gia/general/202501/07/P2025010700388.htm>.

³⁸ Hongkongin erityishallintoalueen valtiokonttorin verkkosivusto: https://www.try.gov.hk/internet/ehpubl_acc0_monfinancial.html.

Edellä luetelluista haasteista huolimatta **monet yrityssektorin toimijat pitävät kuitenkin Hongkongia edelleen kilpailukykyisenä elinkeinoelämän keskuksena.** Sijainti Hongkongissa tarjoaa yrityksille useita etuja, jotka liittyvät muun muassa i) yksinkertaiseen verojärjestelmään ja alhaiseen verotukseen, ii) pääoman vapaaseen liikkuvuuteen ja Hongkongin dollarin vapaaseen vaihdettavuuteen, iii) common law -järjestelmään, iv) vähäiseen korruptioon, v) maantieteelliseen sijaintiin ja vi) Manner-Kiinan-yhteyksiin.

Osaajien ja yritysten houkuttelemisen takaisin Hongkongiin oli yksi hallituksen ensisijaisista tavoitteista vuoden aikana. **Työvoima** kasvoi 0,3 prosenttia edellisvuodesta, ja sen vahvuus oli vuoden 2024 lopussa 3,83 miljoonaa, mikä oli kuitenkin edelleen 3,5 prosenttia vähemmän kuin ennen pandemiaa ja kansallista turvallisuuslakia, jolloin työvoiman määrä oli 3,97 miljoonaa. Suurin osa Hongkongiin hallituksen eri osajaohjelmilla vuoden aikana houkutelluista työntekijöistä oli Manner-Kiinan kansalaisia (esimerkiksi 98 % osaavan työvoiman maahantulojärjestelmän, 92 % teknologiaosaajien maahantulojärjestelmän ja 95 % huippuosaajien maahantulojärjestelmän puitteissa hyväksytyistä hakemuksista saatiin Manner-Kiinan kansalaisilta).

Marraskuussa 2024 hallitus ilmoitti, että strategisten yritysten houkuttelemisesta vastaava toimisto oli houkutellut Hongkongiin yhteensä 57 strategista yritystä sen jälkeen, kun toimisto aloitti toimintansa joulukuussa 2022.³⁹ Suurin osa näistä yrityksistä oli lähtöisin Manner-Kiinasta ja pieni osa muualta maailmasta (kuten Euroopasta).

Hongkongin väestönlaskenta- ja tilastokeskuksen vuosittain toteuttaman ulkomaisia yrityksiä koskevan tuoreen kyselyn⁴⁰ mukaan **ulkomaisten yritysten määrä** (lukuun ottamatta Manner-Kiinan yrityksiä) kasvoi vuosien 2023 ja 2024 välillä 7,0 prosenttia, 7 340:een, mikä oli historiallisen suuri määrä. Kyselyn mukaan ulkomaisten yritysten määrä ylitti jopa pandemiaa edeltäneen tason ja oli 1,4 prosenttia suurempi kuin vuonna 2019. Ulkomaiset yritykset olivat kuitenkin pienempiä, sillä keskimääräinen työntekijämäärä yritystä kohden oli 49,5, mikä on 4,4 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2023 (51,8 työntekijää) ja 9,2 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2019 (54,5 työntekijää).⁴¹ Sellaisten ulkomaisten (muiden kuin kiinalaisten) yritysten määrä, joiden alueellinen päätoimipaikka on erityishallintoalueella, oli edelleen huomattavasti aiempaa pienempi. Tällaisia yrityksiä oli 17,8 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2019, joskin niiden määrä kasvoi hieman (1,0 %) vuodesta 2023. Samaan aikaan Hongkongiin sijoittautuneiden **Manner-Kiinan yritysten määrä** kasvoi vuonna 2024 huomattavasti (20,3 %) edellisvuodesta ja oli 45,6 prosenttia suurempi kuin vuonna 2019 (niiden osuus muista kuin hongkongilaisista yrityksistä on nyt 26,3 %, kun se vuonna 2019 oli 19,9 %).

Hongkongin hallintojohtaja esitti **16. lokakuuta 2024 pitämässään linjapuheessa** keinoja edistää Hongkongin talouden kehitystä. Näitä keinoja olivat muun muassa i) erityishallintoalueen aseman vahvistaminen rahoitusalan, merenkulun ja kaupan keskuksena, ii) Hongkongin tekeminen tunnetuksi innovaatio- ja teknologiakeskuksena ja iii) matkailualan elvyttäminen. Lisäksi linjapuheessa mainittiin paikallisen osaamisen vaaliminen sekä ulkomaisten osaajien, yritysten ja startup-yritysten houkuttelemisen jatkaminen. Linjapuheessa todettiin myös, että Hongkong jatkaa Uusien territorioden alueella sijaitsevan Northern

³⁹ Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen lehdistötiedote, <https://www.info.gov.hk/gia/general/202411/11/P2024111100391.htm>.

⁴⁰ Hongkongin erityishallintoalueen väestönlaskenta- ja tilastokeskus, raportti Hongkongin ulkopuolella sijaitsevien emoyhtiöiden Hongkongissa sijaitsevia yrityksiä koskevasta vuotuisesta kyselytutkimuksesta (2024), <https://www.censtatd.gov.hk/en/wbr.html?ecode=B11100042024AN24&scode=360>.

⁴¹ Perustuu Euroopan unionin edustuston laskelmiin, joiden lähteenä on käytetty Hongkongin ulkopuolella sijaitsevien emoyhtiöiden Hongkongissa sijaitsevia yrityksiä koskevan vuotuisen kyselytutkimuksen tietoja.

Metropolis -alueen kehittämistä sekä pyrkii tiivistämään lahtea ympäröivän Hongkongin, Macaon ja Guangdongin muodostaman suurkaupunkialueen yhdentymistä. Muita linjapuheessa mainittuja aloitteita olivat muun muassa i) Hongkongin aseman vahvistaminen lainsäädännöllisenä ja riidanratkaisun keskuksena sekä kiinteistökaupan keskuksena ja ii) Hongkongin talouden digitalisaation edistäminen. Lisäksi linjapuheessa ilmoitettiin suunnitelmista, joilla pyritään tuomaan helpotusta kiinteistöjen niukkaan tarjontaan ja kalliisiin kustannuksiin lisäämällä i) maan tarjontaa ja julkisten vuokra-asuntojen määrää sekä ii) sääntelemällä useisiin asuinyksiköihin jaettujen asuntojen vuokraamista.

Vahvistaakseen Hongkongin asemaa **kansainvälisenä rahoitusalan keskuksena** hallitus pyrkii muun muassa i) syventämään vastavuoroista markkinoillepääsyä Manner-Kiinan kanssa, ii) kehittämään edelleen renminbimääräistä offshore-toimintaa ja edistämään renminbin kansainvälistymistä (muun muassa lisäämällä renminbimääräisten sijoitustuotteiden tarjontaa), iii) vahvistamaan Hongkongin asemaa riskienhallinnan ja varainhoidon keskuksena (mukaan lukien private equity -sijoittaminen ja sukujen omaisuudenhoito), iv) laajentamaan verkostoja ulkomaille (keskittyen Lähi-itään ja Asean-maihin) sekä v) houkuttelemaan lisää yrityksiä Hongkongin pörssiin. Listautumishakemusprosessiin⁴², hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää koskeviin sääntöihin⁴³ ja omien osakkeiden järjestelmään⁴⁴ tehtiin vuoden 2024 aikana muutoksia, joiden tarkoituksena on kannustaa yrityksiä listautumaan Hongkongiin. Lisäksi Hongkong salli vuonna 2024 Abu Dhabin ja Dubain pörseissä ensimmäistä kertaa listautuneiden yritysten käyttää Hongkongin pörssiä jälkimarkkinoina.⁴⁵ Hongkongin pörssi ilmoitti myös aikovansa avata toimiston Riadiin. Maaliskuussa käynnistettiin uusi pääomasijoittajaohjelma, jonka tarkoituksena on houkutella lisää pääomaa. Ohjelma tarjoaa tietyt edellytykset täyttävälle henkilölle mahdollisuuden muuttaa Hongkongiin, jos he sijoittavat vähintään 30 miljoonaa Hongkongin dollaria Hongkongiin. Myös vihreän rahoituksen ja rahoitusteknologioiden (FinTech) edistäminen kuuluvat hallituksen ensisijaisiin tavoitteisiin.

Vihreän rahoituksen osalta Hongkongin rahaviranomainen (HKMA) julkaisi toukokuussa Hongkongin kestävä rahoituksen luokitusjärjestelmän. Järjestelmä sisältää 12 taloudellisen toiminnan alaa neljällä sektorilla (sähköntuotanto, kuljetus, rakentaminen sekä vesi- ja jätehuolto). Hongkongin rahaviranomaisen mukaan luokitusjärjestelmä suunniteltiin käyttämällä vertailukohtana (muun muassa) EU:n ja Kiinan yhdessä kehittämää yhteisen perustan muodostavaa luokitusjärjestelmää (*Common Ground Taxonomy*) ja EU:n luokitusjärjestelmää, ja tavoitteena suunnittelussa oli helpottaa muun muassa näiden järjestelmien käyttöä.⁴⁶ Joulukuussa 2024 hallitus julkaisi kestävyystiedonantoja koskevan etenemissuunnitelmansa⁴⁷, jossa asetetaan tavoitteeksi, että Hongkong ottaa kansainvälisen kestävyysstandardilautakunnan standardit käyttöön viimeistään vuonna 2028. Lisäksi Hongkongin hallitus jatkoi vuonna 2024 vihreiden joukkolainojen liikkeeseenlaskua vuonna 2018 käynnistetyn hallituksen vihreitä joukkolainoja koskevan ohjelman puitteissa.

⁴² Yhteinen lausunto uuden listautumishakemusprosessin nopeutetusta aikataulusta, https://www.hkex.com.hk/News/Regulatory-Announcements/2024/241018news?sc_lang=en.

⁴³ Hongkongin pörssin lehdistötiedote, https://www.hkex.com.hk/News/Regulatory-Announcements/2024/2412192news?sc_lang=en.

⁴⁴ Hongkongin pörssin lehdistötiedote, https://www.hkex.com.hk/News/Regulatory-Announcements/2024/240412news?sc_lang=en.

⁴⁵ Hongkongin pörssin lehdistötiedote, https://www.hkex.com.hk/News/Regulatory-Announcements/2024/240719news?sc_lang=en.

⁴⁶ Hongkongin rahaviranomaisen lehdistötiedote, <https://www.hkma.gov.hk/eng/news-and-media/press-releases/2024/05/20240503-3/>.

⁴⁷ Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen lehdistötiedote, https://www.news.gov.hk/eng/2024/12/20241210/20241210_140433_513.html.

Kesäkuussa otettiin käyttöön vihreän **rahoitusteknologian** rahoitustukijärjestelmä, josta tarjotaan tukea vihreän ja kestävän rahoitusteknologian konseptin toimivuuden todistamiseen.⁴⁸ Lokakuussa Hongkong esitti poliittisen lausunnon tekoälyn soveltamisesta rahoitusmarkkinoilla⁴⁹, ja joulukuussa hallitus julkaisi lakiehdotuksen fiat-valuuttaan sidotun stablecoin-rahaman liikkeeseenlaskijoita koskevaksi sääntelykehikseksi.⁵⁰ Hongkongin rahaviranomainen myös testasi ja selvitti vuoden aikana digitaalisen keskuspankkirahan käyttöä sekä Hongkongissa että rajat ylittävissä maksuissa. Lisäksi viidelle virtuaalivarojen kauppapaikan ylläpitäjälle myönnettiin toimilupa Hongkongin arvopaperi- ja futuurikomission uuden virtuaalivarojen kauppapaikkoja koskevan toimilupajärjestelmän nojalla, joka tuli voimaan vuonna 2023.⁵¹ Joulukuussa Hongkongin hallitus ilmoitti Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) verotusta koskevaa avoimuutta ja tietojenvaihtoa käsittelevälle maailmanlaajuiselle foorumille aikovansa panna täytäntöön kryptovarojen raportointikehyksen (CARF).⁵²

Hallintojohtaja mainitsi linjapuheessaan myös suunnitelmat vahvistaa Hongkongin asemaa **kansainvälisenä ilmailutoiminnan, kaupankäynnin ja merenkulun keskuksena**. Suunnitelmana on muun muassa i) laajentaa Hongkongin kauppaverkostoa, ii) edistää korkean lisäarvon meriliikenne- ja toimitusketjupalveluja, iii) rakentaa älykäs satama sekä iv) edistää vihreää merenkulkua. Myös hyödykekaupan ja erityisesti kultakaupan kehittäminen edelleen kuuluu hallituksen painopisteisiin. Marraskuussa hallitus julkaisi toimintasuunnitelman vihreiden meriliikennepolttoaineiden tarjonnan edistämiseksi⁵³, ja Hongkongin kestäviä lentopolttoaineita edistävä koalitio julkaisi valkoisen kirjan, jossa esitetään vaihtoehtoja kestäviä lentopolttoaineita koskevan strategian⁵⁴ laatimiseksi. Samassa kuussa Hongkongin kansainvälinen lentoasema avasi kolmannen kiitoratansa⁵⁵, tavoitteena kasvattaa vuotuista kapasiteettia 10 vuoden kuluessa 120 miljoonaan matkustajaan ja 10 miljoonaan tonniin rahtia.

Hongkongin hallitus eteni vuoden aikana suunnitelmissaan, joilla se jatkaa Hongkongin kehittämistä **innovaatio- ja teknologiakeskukseksi**, muun muassa seuraavilla aloilla: i) uudenlainen teollisuus (innovaatioiden ja teknologioiden käyttöönottoon kannustaminen kilpailukykyisen valmistus- ja tuotantotoiminnan kehittämiseksi Hongkongissa), ii) lääketieteen ja terveydenhuollon innovointi, iii) matalalentoalueen taloudellisen toiminnan kehittäminen (enintään 1 000 metrin korkeuteen yltävään matalalentoalueeseen keskittyneet taloudellisen toiminnan alat ja teollisuudenalat), iv) ilmailu- ja avaruusteknologia ja v) uudet energianlähteet. Kauden 2024/2025 talousarviossa (julkaistu helmikuussa 2024) varattiin noin 24 miljardia Hongkongin dollaria (2,9 miljardia euroa) näihin uusiin aloitteisiin. Heinäkuussa perustettiin digitaalipolitiikan virasto⁵⁶, ja syyskuussa käynnistettiin uusi 10 miljardin Hongkongin dollarin (1,2 miljardin euron) teollisuuden vauhdittamisohjelma, jonka tarkoituksena on kannustaa perustamaan älykkäitä tuotantolaitoksia⁵⁷. Tekoälyä hyödyntävä

⁴⁸ Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen lehdistötiedote,

https://www.news.gov.hk/eng/2024/06/20240628/20240628_153810_154.html.

⁴⁹ Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen lehdistötiedote, <https://www.info.gov.hk/gia/general/202410/28/P2024102800154.htm>.

⁵⁰ Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen lehdistötiedote, <https://www.info.gov.hk/gia/general/202412/06/P2024120500406.htm>.

⁵¹ Arvopaperi- ja futuurikomission verkkosivusto:

<https://www.sfc.hk/en/Welcome-to-the-Fintech-Contact-Point/Virtual-assets/Virtual-asset-trading-platforms-operators/Lists-of-virtual-asset-trading-platforms>.

⁵² Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen lehdistötiedote,

https://www.news.gov.hk/eng/2024/12/20241213/20241213_184926_513.html.

⁵³ Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen lehdistötiedote, <https://www.info.gov.hk/gia/general/202411/15/P2024111500574.htm>.

⁵⁴ Liiketoimintaympäristön edistämisen neuvoston

verkkosivusto: https://bec.org.hk/sites/default/files/publications/SAF%20Strategy%20for%20HK_0.pdf.

⁵⁵ Hongkongin kansainvälisen lentoaseman lehdistötiedote,

https://www.hongkongairport.com/en/media-centre/press-release/2024/pr_1763.

⁵⁶ Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen lehdistötiedote, <https://www.info.gov.hk/gia/general/202407/25/P2024072400394.htm>.

⁵⁷ Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen lehdistötiedote, <https://www.info.gov.hk/gia/general/202409/16/P2024091600176.htm>.

suurteholaskentakeskus aloitti toimintansa joulukuussa.⁵⁸ Lisäksi ilmoitettiin rahoituksen lisäämisestä biotieteiden ja terveysteknologian tutkimuslaitosten perustamiseen. Vuonna 2024 startup-yritysten määrä erityishallintoalueella kasvoi hallituksen mukaan 10 prosenttia edellisvuodesta, 4 694 yritykseen.⁵⁹

Northern Metropolis -alueen kehittämistä jatkettiin. Kyseessä on Kowloonin pohjoispuolella sijaitseva kehitysalue, jolle rakennetaan asuinalueita, innovaatio- ja teknologiakeskus, logistiikkakeskus ja rautatieinfrastruktuuri, joka yhdistää alueen Hongkongin ja Shenzhenin muihin osiin. Alueen odotetaan yhdistävän Hongkongin vahvemmin Guangdongin, Hongkongin ja Macaon lahden suuralueeseen (*Greater Bay Area*). Hallintojohtaja John Lee kutsui Northern Metropolis -aluetta vuoden 2024 linjapuheessaan Hongkongin talouskehityksen uudeksi moottoriksi. Linjapuheessa todettiin myös, että Northern Metropolis -alueen kehitystä vauhditetaan vuonna 2024 huolehtien kuitenkin samalla siitä, että julkisen talouden rahoitusasema säilyy maltillisena. Vuonna 2024 ilmoitettiin uudesta menettelystä, jossa tarjouspyynnön voittaneet rakentajat toteuttavat suurten tonttien (10–20 hehtaaria) suunnittelun ja rakentamisen yhdessä, minkä tavoitteena on nopeuttaa rakentamista ja mahdollistaa koordinoitu suunnittelu. Vuoden 2026 alkupuoliskolla julkaistaan maankäytön viitekehys, jonka puitteissa alueelle on tarkoitus rakentaa yliopistokaupunki (jolle on varattu 80 hehtaaria maata) ja korkeakouluja, tehdä tutkimusyhteistyötä Manner-Kiinan ja ulkomaiden kanssa sekä rakentaa Northern Metropolis -alueelle 60 000 asuntoa seuraavien viiden vuoden aikana.

Northern Metropolis -alueella on tärkeä rooli myös innovointi- ja teknologia-alan kehittämisessä. Hongkongin hallitus pyrkii edistämään San Tin Technopolen innovointi- ja teknologiavyöhykkeen kehittämistä muun muassa toteuttamalla vaihteittain uusia innovointi- ja teknologialaitoksia vuosista 2026 ja 2027 alkaen. Hongkongin hallitus julkaisi marraskuussa alustavat kehityssuunnitelmansa alueelle.⁶⁰ Näissä suunnitelmaluonnoksissa esitetään, miten hallitus aikoo edelleen kehittää Northern Metropolis -alueella sijaitsevaa Hong Kong Parkia, joka yhdessä Shenzhen Parkin kanssa muodostaa Shenzhenin ja Hongkongin tiede- ja teknologia-alan innovointiyhteistyövyöhykkeen. Yksi osa tätä työtä on henkilöstön, materiaalien, rahoituksen ja tiedon kulun helpottaminen rajojen yli. Huhtikuussa Hong Kong Park allekirjoitti yhteisymmärryspöytäkirjan noin 60 yrityksen kanssa, jotka ovat kiinnostuneita Hong Kong Parkin alueesta.⁶¹ Noin neljännes näistä on ulkomaisia yrityksiä. Vuoden 2024 linjapuheen mukaan ensimmäiset vuokralaiset – joiden joukossa on muun muassa biotiede-, terveysteknologia-, tekoäly- ja datatieteen alan toimijoita – voisivat aloittaa muutot alueelle vuonna 2025.

Toinen suuri kehittämishanke on **Kau Yi Chau -tekosaarien** rakentaminen Hongkongin saaren länsipuolelle (hanke kattaa 1 000 hehtaarin alan, jolle rakennetaan uusia asuin- ja liikealueita). Joulukuussa valmistui ympäristövaikutusten arviointiraportti, jossa esitetään tarvittavat toimet maapohjan luomiseksi saarille.⁶²

⁵⁸ Cybeportin lehdistötiedote,

[https://www.cyberport.hk/files/675749ae9d5c5006010568/\[Press%20Release\]%20Cyberport%20Artificial%20Intelligence%20Supercomputing%20Centre%20Officially%20Commences%20Operations.pdf](https://www.cyberport.hk/files/675749ae9d5c5006010568/[Press%20Release]%20Cyberport%20Artificial%20Intelligence%20Supercomputing%20Centre%20Officially%20Commences%20Operations.pdf).

⁵⁹ Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen lehdistötiedote,

https://www.news.gov.hk/eng/2024/12/20241227/20241227_123331_719.html.

⁶⁰ Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen lehdistötiedote, <https://www.info.gov.hk/gia/general/202411/20/P2024112000145.htm>.

⁶¹ Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen lehdistötiedote,

https://www.news.gov.hk/eng/2024/04/20240418/20240418_151712_533.html.

⁶² Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen lehdistötiedote,

https://www.news.gov.hk/eng/2024/12/20241231/20241231_150510_663.html.

Ympäristöpolitiikan osalta huhtikuussa tuli voimaan kertakäyttömuovien käyttökielto⁶³, joka koskee muun muassa kertakäyttöisiä muoviastioita, -ruokailuvälineitä ja -hammasharjoja ravintoloissa ja hotelleissa. Toukokuussa hallitus lykkäsi kiinteän yhdyskuntajätteen maksujärjestelmän käyttöönottoa.⁶⁴ Koevaiheessa olleen järjestelmän tavoitteena oli vähentää jätteen syntymistä ja parantaa sen hyödyntämistä. Ympäristönsuojeluviraston joulukuussa julkaiseman raportin⁶⁵ mukaan 67 prosenttia Hongkongin kiinteästä yhdyskuntajätteestä päätyy kaatopaikoille. Loput 33 prosenttia (1,97 miljoonaa tonnia) hyödynnetään – 1,52 miljoonaa tonnia viedään Hongkongin ulkopuolelle kierrätettäväksi, ja 0,45 miljoonaa tonnia kierrätetään paikallisesti. Kesäkuussa hallitus julkaisi vetytalouden kehittämisstrategian⁶⁶, ja joulukuussa se ilmoitti etenemissuunnitelmasta sähköbussien ja -taksien edistämiseksi ja sähkölatausinfrastruktuurin laajentamiseksi⁶⁷.

Kauppapolitiikka

Hongkongilla on **vapaakauppasopimus** seuraavien **yhdeksän kumppanin** kanssa: Manner-Kiina (*China Economic Partnership Agreement* eli CEPA, kesäkuusta 2003; sopimusta on myöhemmin täydennetty), Uusi-Seelanti (maaliskuusta 2010), Euroopan vapaakauppaliiton jäsenvaltiot (kesäkuusta 2011), Chile (syyskuusta 2012), Macao (lokakuusta 2017), Kaakkois-Aasian maiden liitto (Asean) (marraskuusta 2017), Georgia (kesäkuusta 2018), Australia (maaliskuusta 2019) ja Peru (marraskuusta 2024). Hongkong on myös allekirjoittanut **24 investointien edistämistä ja suojelua koskevaa sopimusta** (IPPA) ulkomaisten talouksien kanssa (mukaan lukien kymmenen EU:n jäsenvaltiota) ja neuvottelut Malediivien ja Myanmarin/Burman kanssa on saatu päätökseen (sopimuksia ei ole vielä allekirjoitettu).

Hongkong ja Bahrain allekirjoittivat IPPA-sopimuksen maaliskuussa 2024.⁶⁸ Marraskuussa 2024 Hongkong allekirjoitti vapaakauppasopimuksen Perun kanssa.⁶⁹ IPPA-sopimuksista Bangladeshin, Egyptin, Perun, Venäjän ja Saudi-Arabian kanssa neuvotellaan parhaillaan. Tammikuussa 2024 Hongkong ja Kroatia allekirjoittivat kattavan sopimuksen kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi.⁷⁰

Hallintojohtaja totesi lokakuussa 2024 pitämässään linjapuheessa, että Hongkong pyrkii edelleen liittymään pikaisesti **RCEP-kumppanuuteen** (*Regional Comprehensive Economic Partnership*), johon kuuluu 15 maata Aasian ja Tyynenmeren alueelta. Hongkong toimitti jäsenyyshakemuksensa vuonna 2022, mutta se ei ollut liittynyt kumppanuuteen vielä vuoden 2024 lopussa.

Taloudellinen yhdentyminen Manner-Kiinaan

Hongkong ja Manner-Kiina allekirjoittivat lokakuussa 2024 sopimuksen Manner-Kiinan ja Hongkongin **tiiviimpää taloudellista yhteistyötä koskevan sopimuksen (CEPA)**

⁶³ Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen lehdistötiedote, <https://www.info.gov.hk/gia/general/202410/20/P2024102000250.htm>.

⁶⁴ Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen lehdistötiedote, <https://www.gov.hk/en/residents/environment/waste/management/mswcharging.htm>.

⁶⁵ Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen lehdistötiedote, <https://www.info.gov.hk/gia/general/202412/19/P2024121900251.htm>.

⁶⁶ Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen lehdistötiedote, https://www.news.gov.hk/eng/2024/06/20240617/20240617_171024_544.html.

⁶⁷ Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen lehdistötiedote, https://www.news.gov.hk/eng/2024/12/20241210/20241210_170259_596.html.

⁶⁸ Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen lehdistötiedote, <https://www.info.gov.hk/gia/general/202403/03/P2024030300365.htm?fontSize=1>.

⁶⁹ Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen lehdistötiedote, <https://www.info.gov.hk/gia/general/202411/16/P2024111600021.htm>.

⁷⁰ Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen lehdistötiedote, <https://www.info.gov.hk/gia/general/202401/24/P2024012400293.htm>.

muuttamisesta palvelukaupan osalta.⁷¹ Sopimuksella i) otetaan käyttöön uusia toimenpiteitä kaupan vapauttamiseksi useilla palvelualoilla, ii) pyritään helpottamaan hongkongilaisten palveluntarjoajien liiketoiminnan käynnistämistä ja harjoittamista Manner-Kiinassa sekä iii) tehdään ammattipätevyyden hankkimisesta hongkongilaisille ammattihenkilöille helpompaa, jotta he voivat harjoittaa ammattiaan Manner-Kiinassa. Sopimuksella myös lievennetään Hongkongiin sijoittautuneisiin ulkomaisiin yrityksiin, myös EU:n alueen yrityksiin, sovellettavia sääntöjä, jotta niiden on helpompi täyttää edellytykset, joiden perusteella ne katsotaan hongkongilaisiksi palveluntarjoajiksi ja ne voivat hyötyä CEPA-sopimuksesta. Palvelukauppaa koskeva CEPA-sopimus allekirjoitettiin marraskuussa 2015, ja sitä muutettiin ensimmäisen kerran marraskuussa 2019. Myöhemmin sitä täydennettiin tavarakauppaa koskevalla CEPA-sopimuksella, joka allekirjoitettiin vuonna 2018.

Taloudellisen yhdentymisen ja vastavuoroisen markkinoillepääsyn osalta Hongkongin ja Manner-Kiinan pääomamarkkinat ovat yhteydessä toisiinsa Hongkongin pörssin sekä Shanghaiin ja Shenzhenin pörssit yhdistävän Stock Connect -järjestelmän ja joukkolainamarkkinoita koskevan, vastavuoroisen markkinoillepääsyn takaavan Bond Connect -järjestelmän kautta. Yhteyksiä täydennettiin syyskuussa 2021 käynnistämällä Guangdongin, Hongkongin ja Macaon lauden suuralueen rajat ylittävä Wealth Management Connect -järjestelmä, jäljempänä 'rajat ylittävä WMC- järjestelmä', jossa ehdot täyttävät Manner-Kiinan, Hongkongin ja Macaon asukkaat voivat sijoittaa pankkien toistensa markkinoilla tarjoamiin varainhoitotuotteisiin. Vuonna 2023 vahvistettiin Stock Connect -järjestelmiä ja käynnistettiin Swap Connect -järjestelmän (Hongkongin ja Manner-Kiinan koronvaihtomarkkinat yhdistävä vastavuoroisen markkinoillepääsyn järjestelmä) pohjoiseen suuntautuvan kaupankäynnin osa-alue.

Tammikuussa 2024 ilmoitettiin toimenpiteistä rajat ylittävän WMC-järjestelmän päivittämiseksi i) säätämällä edellytyksiä, joiden perusteella mantereella toimivat sijoittajat voivat osallistua järjestelmään, ii) laajentamalla järjestelmään osallistuvien laitosten ja hyväksytyjen tuotteiden valikoimaa (järjestelmään lisättiin ehdot täyttävät sijoitusyhtiöt), iii) korottamalla yksittäisiä sijoittajia koskevaa enimmäismäärää sekä iv) parantamalla markkinointia ja myyntijärjestelyjä.⁷²

Hongkongin rahaviranomainen ja Kiinan keskuspankki ilmoittivat tammikuussa 2024 kuudesta toimenpiteestä rahoitusyhteistyön syventämiseksi.⁷³ Huhtikuussa Kiinan arvopaperisääntelykomissio ilmoitti useista toimenpiteistä, joilla parannetaan entisestään sijoittajien vastavuoroista pääsyä Manner-Kiinan ja Hongkongin pääomamarkkinoille.⁷⁴ Näillä toimenpiteillä muun muassa i) mahdollistetaan vastavuoroinen pääsy useampiin pörssilistattuihin osakerahastoihin ja sisällytetään kiinteistösijoitusyhtiöt (REIT) Stock Connect -järjestelmään, ii) tuetaan renminbipohjaisen osakkeiden kaupankäyntialustan sisällyttämistä Stock Connect -järjestelmän etelään suuntautuvan kaupankäynnin osa-alueeseen (jolloin Manner-Kiinassa toimivat sijoittajat voivat ostaa rahoitusomaisuutta Hongkongin osakemarkkinoilta), iii) parannetaan varojen vastavuoroista tunnustamista koskevia järjestelyjä ja iv) kannustetaan Manner-Kiinan yrityksiä listautumaan Hongkongiin. Toukokuussa Kiinan keskuspankki, Hongkongin arvopaperi- ja futuurikomissio ja

⁷¹ Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen lehdistötiedote,

<https://www.tid.gov.hk/english/aboutus/pressspeech/press/2024/20241009.html>.

⁷² Hongkongin rahaviranomaisen uutiskirje,

<https://www.hkma.gov.hk/media/eng/doc/key-information/guidelines-and-circular/2024/20240124e2.pdf>.

⁷³ Hongkongin rahaviranomaisen lehdistötiedote,

<https://www.hkma.gov.hk/eng/news-and-media/press-releases/2024/01/20240124-3/>.

⁷⁴ Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen lehdistötiedote,

https://www.news.gov.hk/eng/2024/04/20240419/20240419_190851_206.html.

Hongkongin rahanviranomaisen ilmoittivat yhdessä Manner-Kiinan ja Hongkongin koronvaihtomarkkinoiden välisten vastavuoroista markkinoillepääsyä koskevien järjestelyjen, jäljempänä 'Swap Connect', parantamisesta.⁷⁵

Guangdongin, Hongkongin ja Macaon lahden suuralueen (*Greater Bay Area*) osalta Hongkong pyrkii muun muassa i) lisäämään taloudellista yhdentymistä, yhteyksiä ja sääntöjen ja järjestelmien yhdenmukaistamista, ii) helpottamaan tavaroiden ja ihmisten liikkumista suuralueella sekä iii) tarjoamaan Hongkongin asukkaille mahdollisuuden asua ja työskennellä suuralueella. Kesäkuussa perustettiin Shenzhenin ja Hongkongin rahoitusyhteistyökomitea, joka piti ensimmäisen kokouksensa samassa kuussa.⁷⁶ Heinäkuussa pidetyn Hongkongin ja Guangdongin yhteisen yhteistyökonferenssin 24. täysistunnon yhteydessä allekirjoitettiin kuusi yhteistyösopimusta, jotka koskivat muun muassa oikeusala, testausta ja sertifiointia, elintarviketurvallisuutta ja terveydenhuoltoa. Vuoden 2024 linjapuheessa todettiin, että Hongkongin hallitus toteuttaa toimia helpottaakseen edelleen ammattipätevyyden tunnustamista sekä edistääkseen rajat ylittävää tiedonkulkua, lääketieteellistä yhteistyötä ja kliinisiä tutkimuksia. Lisäksi linjapuheessa ilmoitettiin, että Kiinan Dongguanissa sijaitsevan Hongkongin kansainvälisen lentoaseman logistiikkapuistoa kehitetään edelleen. Samoin yhteistyökumppaniksi kaavaillaan Zhuhain lentoasemaa, joka sijaitsee Kiinassa Hongkongista länteen aivan Macaon pohjoispuolella. Marraskuussa Hongkongin lentoasemasta vastaava viranomais (AAHK) ja Zhuhai Transportation Holdings Group allekirjoittivat sopimuksen, jonka mukaan AAHK ostaa 35 prosentin osuuden Zhuhain lentoasemasta.⁷⁷ Lisäksi linjapuheessa todettiin, että Hongkongin hallituksen sijoitusväline Hong Kong Investment Corporation Limited aikoo myös tarkastella Guangdongin, Hongkongin ja Macaon lahden suuralueella toteutettavia hankkeita sijoitusmielessä. Myös oikeudellisen yhteistyön lisääminen suuralueella kuuluu hallituksen poliittisiin painopisteisiin. Linjapuheessa esitettiin suunnitelmia toteuttaa ja laajentaa toimenpiteitä, joiden avulla hongkongilaisten sijoittajien rahoittamat, suuralueella liiketoimintaa harjoittavat yritykset voivat valita, että niihin sovelletaan Hongkongin lainsäädäntöä ja että niiden mahdolliset välimiesmenettelyt toteutetaan Hongkongissa. Kesäkuussa Hongkongin oikeusministeriö ja Kiinan korkein oikeus allekirjoittivat yhteisymmärryspöytäkirjan yhteistyöalustan perustamisesta Guangdongin, Hongkongin ja Macaon lahden suuralueen oikeudellista yhteistyötä varten.

III. Hongkongin ja Manner-Kiinan väliset suhteet

Kiinan kommunistisen puolueen 20. keskuskomitean kolmas täysistunto, jossa hahmoteltiin Kiinan tulevan taloudellisen kehityksen suuntaa, päättyi 18. heinäkuuta. Kolmannessa täysistunnossa tehdyn päätöksen osiossa, jossa käsiteltiin Kiinan laajoja avautumispyrkimyksiä, todetaan, että valjastamalla käyttöön ”yksi maa, kaksi järjestelmää” -periaatteen institutionaaliset vahvuudet puolue pyrkii vahvistamaan Hongkongin asemaa ja vakiinnuttamaan sen aseman kansainvälisenä rahoitusalan, merenkulun ja kaupankäynnin keskuksena, tukee Hongkongin ja Macaon kehittymistä huippuosaajien kansainvälisiksi keskuksiksi ja parantaa olennaisia mekanismeja, jotta näillä kahdella alueella voi olla entistä suurempi rooli Kiinan avautumisessa ulkomaille. Päätöksen mukaan puolue kannustaa

⁷⁵ Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen lehdistötiedote,

<https://www.info.gov.hk/gia/general/202405/13/P2024051300698.htm>.

⁷⁶ Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen lehdistötiedote, <https://www.info.gov.hk/gia/general/202406/13/P2024061300459.htm>.

⁷⁷ Hongkongin kansainvälisen lentoaseman lehdistötiedote, https://www.hongkongairport.com/en/media-centre/press-release/2024/pr_1762.

yhteistyöhön Guangdongin, Hongkongin ja Macaon suuralueella edistämällä sääntöjen ja mekanismien yhdenmukaistamista.

Kiinan kansankongressin perustuslaki- ja lakivaliokunnan varapuheenjohtaja Shen Chunyao sekä kauppaministeriössä Kiinan kommunistisen puolueen johtoryhmän sihteerinä toimiva kauppaministeri Wang Wentao vierailivat Hongkongin hallituksen pyynnöstä Hongkongissa 26. ja 27. elokuuta kertoakseen kolmannen täysistunnon päätöksen vaikutuksista erityishallintoalueeseen. Virkamiehet pitivät kaksi suljettua kokousta, joista toiseen osallistui noin 400 kaupunkiin sijoitettua keskushallinnon virkamiestä ja valtion omistamien yritysten johtajaa ja toiseen 500 Hongkongin hallituksen virkamiestä ja viranhaltijaa. Kokousten jälkeen järjestettiin avoin tilaisuus, johon osallistui noin 700 liike-elämän, ammattialojen sekä koulutus-, media- ja nuorisoalan edustajaa.

Kiinan kommunistisen puolueen keskuskomitean Hongkongin ja Macaon asioita käsittelevän työtoimiston johtaja ja valtioneuvoston Hongkongin ja Macaon asioita käsittelevän toimiston johtaja Xia Baolong teki tarkastuskäynnin Hongkongiin 22.–28. helmikuuta 2024. Tarkastuskäynnin aikana keskushallinto lisäsi Manner-Kiinassa sijaitsevat Xi'anin ja Qingdaon kaupungit henkilökohtaista matkustamista koskevan ohjelman piiriin, minkä myötä näiden kahden kaupungin asukkaat voivat vierailla Hongkongissa.

Hallintojohtaja totesi 28. helmikuuta, että Xian tarkastuskäynnin painopisteenä olivat talouskehitys ja aluehallinto. Xia antoi tunnustusta erityishallintoalueen hallituksen työlle ja totesi Kiinan keskushallinnon ”tukevan täysin” kaupungin kehitystä. Lisäksi hän antoi toisessa yhteydessä hyväksyntänsä uudistetun alueneuvoston ja äskettäin perustettujen niin kutsuttujen ”yhteisöjen tukitiimien” työlle.

Huhtikuun 15. päivänä 2024 vietettiin kansallisen turvallisuuden koulutuspäivää ja presidentti Xi Jinpingin esittämän, kansallisen turvallisuuden kokonaisvaltaista toimintamallia koskevan käsitteen kymmenvuotispäivää. Hongkongin ja Macaon asioita käsittelevän toimiston johtaja Xia Baolong toisti 15. huhtikuuta pitämässään puheessa, että kaupungin olisi ”pidettävä tiukasti kiinni” kansallisen turvallisuuden peruseriaatteesta, ja kehotti kaupunkia ”mukauttamaan aktiivisesti toimintaansa uuteen tilanteeseen ja uusiin haasteisiin” kotimaan ja ulkomaiden muuttuvassa ympäristössä.

Manner-Kiinan viranomaiset lisäsivät vuonna 2024 vuorovaikutustaan paikallisen elinkeinoelämän kanssa. Kiinan presidentti Xi Jinping kehotti 30. heinäkuuta päivätyssä vastauksessaan Kiinan itärannikolla sijaitsevassa Ningbon kaupungissa toimivia hongkongilaisia yrittäjiä ”omaksumaan paremmin kansalliset uudistus- ja kehityspyrkimykset ja osallistumaan aktiivisemmin Kiinan nykyaikaistamiseen”.

Marraskuun 8. päivänä 2024 Hongkongin ja Macaon asioita käsittelevän toimiston johtaja Xia Baolong kehotti 29:ää kaupungissa toimivan yrityksen johtajaa ”ottamaan vastuuta” kaupungin talouskehityksestä ”muuttuvassa ulkoisessa ympäristössä”.

Hongkongin hallitus järjesti 29. marraskuuta 2024 Hongkongin ja Macaon asioita käsittelevän toimiston ohjauksella ja keskushallinnon yhteystoimiston tuella paikallisen liike-elämän edustajille suunnatun tilaisuuden, jossa se lupasi tukensa Hongkongin luoteisosassa ja naapurikaupunki Shenzhenin vieressä sijaitsevalle uudelle rakenteilla olevalle Northern Metropolis -alueelle. Tilaisuuteen osallistui yli 80 liike-elämän edustajaa, joista 35 allekirjoitti sopimuksen Northern Metropolis -alueen kehittämiseen osallistumisesta. Alueen

suunniteltujen investointien kokonaismäärä on yli 100 miljardia Hongkongin dollaria (11,9 miljardia euroa).

Manner-Kiinan ja Hongkongin viranomaiset tekivät vuonna 2024 yhteistyötä rajavalvonnan tehostamiseksi. Hongkongin turvallisuusministeri Chris Tang ilmoitti heinäkuussa, että kahdella Hongkongin ja mantereella sijaitsevan Shenzhenin naapurikaupungin välisellä tarkastuspisteellä otetaan käyttöön yhteiset tarkastukset, minkä ansiosta matkustajien tarvitsee jonottaa asiakirjatarkastukseen vain kerran eikä kahdesti, kuten aiemmin.

Marraskuun 3.–10. päivänä 20 hongkongilaisesta tuomarista ja oikeusviranomaisesta koostuva valtuuskunta vieraili Kiinan Sichuanin alueella osana Hongkongin ja Manner-Kiinan tuomareiden ja oikeusviranomaisten välistä jatkuvaa ammatillista vaihtoa.

Ulkomailla asuvien kiinalaisten maailmankonferenssi Kiinan rauhanomaisen yhdistymisen edistämiseksi järjestettiin Hongkongissa 20. elokuuta 2024. Edellisen kerran tapahtuma järjestettiin Hongkongissa 14 vuotta sitten. Kiinan kommunistisen puolueen politbyroon jäsen ja puolueen yhteisen rintaman työstä vastaavan viraston johtaja Shi Taifeng totesi konferenssissa pitämässään puheessa, että ”yksi maa, kaksi järjestelmää” -periaatteen täytäntöönpano Hongkongissa on keskeisessä asemassa ”maan yhdistymisen kannalta”.

Shenzhen otti vuonna 2024 yhdeksän vuoden tauon jälkeen uudelleen käyttöön henkilökohtaista matkailua koskevan ohjelman, jonka puitteissa Shenzhenin vakituiset asukkaat voivat vierailla Hongkongissa useita kertoja. Lisäksi 1. joulukuuta Shenzhen laajensi ohjelmaa koskemaan myös Shenzhenin oleskeluluvan haltijoita. Hongkongin hallitus totesi 29. marraskuuta julkaistussa lausunnossa, että se odottaa uuden ohjelman ”lisäävän merkittävästi vierailijoiden määrää Hongkongissa, edistävän entisestään Hongkongin matkailu-, vähittäiskauppa- ja ravitsemusalaan ja antavan uutta pontta Hongkongin taloudelle”.

Tammikuussa 2019 allekirjoitettu Manner-Kiinan ja Hongkongin erityishallintoalueen tuomioistuinten välinen tuomioiden vastavuoroista tunnustamista ja täytäntöönpanoa siviili- ja kauppaoikeuden alalla koskeva järjestely tuli voimaan tammikuussa 2024, kun siihen liittyvä lainsäädäntötyö saatiin päätökseen.

Manner-Kiina on **Hongkongin suurin kauppakumppani tavarakaupassa.** Vuonna 2024 sen osuus Hongkongin kokonaiskaupasta oli 51,0 prosenttia. Hongkong on puolestaan Manner-Kiinalle tärkeä kaupankäyntikeskus, ja se oli Kiinan neljänneksi suurin kauppakumppani vuonna 2024.

Hongkong pysyi **vuonna 2024 Manner-Kiinan pääasiallisena offshore-rahoitus- ja investointikeskuksena.** Vuonna 2023 (viimeisin vuosi, jolta tietoja on saatavilla) Manner-Kiina oli Hongkongin suurin maahan tulevien suorien ulkomaisten sijoitusten lähde (31 % maahan tulevien suorien ulkomaisten sijoitusten kokonaismäärästä) offshore-keskuksia lukuun ottamatta, ja Hongkongin ulkomaille suuntautuvien suorien sijoitusten ensimmäinen kohde (50 % ulkomaille suuntautuvien suorien sijoitusten kokonaismäärästä).⁷⁸ Hongkong on puolestaan Manner-Kiinan suurin suorien ulkomaisten sijoitusten lähde ja Manner-Kiinan tärkein suorien ulkomaisten sijoitusten kohde – vuonna 2023 Hongkongin osuus Manner-

⁷⁸ Hongkongin suoria ulkomaisia sijoituksia koskeva tilastoraportti (vuoden 2023 laitos), 10. joulukuuta 2024, saatavilla osoitteessa: <https://www.censtatd.gov.hk/en/EIndexbySubject.html?pcode=B1040003&scode=260>.

Kiinaan tehdyistä suorista ulkomaisista sijoituksista oli 59,2 prosenttia ja sen osuus Manner-Kiinan ulkomaille suuntautuvista suorista sijoituksista 59,3 prosenttia.⁷⁹ Hongkongin pörssissä noteerattujen Manner-Kiinan yritysten määrä joulukuun lopussa oli 1 478, ja niiden osuus noteerattujen yritysten kokonaismarkkina-arvosta oli 79,8 prosenttia ja osakekaupan liikearvosta 90,8 prosenttia.

IV. EU:n ja Hongkongin kahdenväliset suhteet ja yhteistyö

EU:n Hongkongin-edustusto piti vuonna 2024 säännöllisesti tapaamisia Hongkongin viranomaisten, myös hallintojohtajan, kanssa. Näissä tapaamisissa EU-edustusto ilmaisi huolensa demokratian ja ihmisoikeuksien rapautumisesta Hongkongissa ja kansallisen turvallisuuslain täytäntöönpanosta. EU-edustusto piti yhteyttä myös Kiinan ulkoministeriön ulkoasiainkansliaan (OCMFA). Edustuston nykyinen johtaja aloitti tehtävässään syyskuussa, ja hän on jo tavannut useimmat Hongkongin hallituksen korkean tason virkamiehet sekä useita keskeisiä paikallisen liike-elämän, tiedeyhteisön ja kansalaisyhteiskunnan sidosryhmiä.

EU-edustusto avusti EU:n virkamiesten Hongkongiin suuntautuvien vierailujen järjestelyissä vuonna 2024. Euroopan ulkosuhdehallinnon Aasiasta ja Tyynenmeren alueelta vastaava toimitusjohtaja Niclas Kvarnström vieraili Hongkongissa 13. ja 14. huhtikuuta. Myös Euroopan komission rahoitusvakauden, rahoituspalvelujen ja pääomamarkkinaunionin pääosaston (FISMA) varapääjohtaja ja kaksi muuta kyseisen pääosaston johtajaa vierailivat Hongkongissa vuoden aikana. Lisäksi Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen puheenjohtaja ja useiden EU:n jäsenvaltioiden hallitusten virkamiehiä vieraili Hongkongissa vuonna 2024.

Myös useat Hongkongin virkamiehet vierailivat vuonna 2024 Euroopan unionissa ja EU:n jäsenvaltioissa. Toukokuussa Hongkongin innovaatio-, teknologia- ja teollisuusministeri tapasi innovoinnista, tutkimuksesta, kulttuurista, koulutuksesta ja nuorisoasioista vastaavan komission jäsenen Brysselissä.

Kuten Hongkongista heinäkuussa 2020 annetuissa neuvoston päätelmissä⁸⁰ kehoitetaan, EU:n Hongkongin-edustusto ja EU:n jäsenvaltioiden Hongkongin pääkonsulaatit jatkoivat oikeudenkäyntien seuraamista Hongkongissa ja osallistuivat 80 oikeusistuntoon vuoden 2024 aikana.

EU-edustusto järjesti myös vuonna 2024 taidetapahtumia ihmisoikeuksien kunnioittamisen edistämiseksi. Edustusto järjesti tiiviissä yhteistyössä Hongkongin ukrainalaisyhteisön kanssa paneelikeskustelun helmikuun 24. päivän eli Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen toisen vuosipäivän muistoksi. Lisäksi EU-edustusto pyrki lisäämään Hongkongissa tietoisuutta Venäjän Ukrainassa käymästä, edelleen jatkuvasta hyökkäyssodasta esittämällä Hongkongin EU:n elokuvafestivaalin ja EU:n ja Aasian dokumenttielokuvafestivaalin avajaisissa ukrainalaisia elokuvia sekä järjestelmällä paikallisissa yliopistoissa kaksi elokuvanäytöstä, joissa esitettiin ukrainalaisia elokuvia.

Marraskuun 9. päivänä EU-edustusto järjesti yhteistyössä paikallisen hongkongilaisen yliopiston journalismin laitoksen kanssa elokuvanäytöksen, jossa esitettiin Oscar-palkittu

⁷⁹ Hongkongin kaupan kehittämisneuvosto, <https://research.hktdc.com/en/article/MzIwNjcyMDYx>.

⁸⁰ Neuvoston päätelmät Hongkongista, 24. heinäkuuta 2020, saatavilla osoitteessa <https://www.consilium.europa.eu/media/45222/council-conclusions-on-hong-kong.pdf>.

dokumenttielokuva ”20 Days in Mariupol”, sekä paneelikeskustelun kansainvälisen toimittajiin kohdistuvien rikosten rankaisemattomuuden lopettamista koskevan päivän kunniaksi (2. marraskuuta) ja muistuttaakseen jo 1 000 päivää kestäneestä Venäjän Ukrainaa vastaan käymästä täysimittaisesta sodasta (19. marraskuuta).

Lisäksi EU-edustusto osallistui jälleen Hongkongin vuotuisen EU:n ja Aasian dokumenttielokuvafestivaalin järjestämiseen nostaakseen esille sosiaaliseen eriarvoisuuteen liittyviä aiheita.

Joulukuussa 2024 EU-edustusto oli mukana järjestämässä vuotuista Colours of Humanity Arts Prize -palkintotapahtumaa, joka tunnettiin aiemmin nimellä ”Hong Kong Human Rights Art Prize” eli Hongkongin ihmisoikeuksien taidepalkinto.

Ilmaistakseen EU:n olevan sitoutunut tasa-arvon ja syrjimättömyyden periaatteisiin ja tukevan hlbtiq+-henkilöiden oikeuksia EU-edustusto järjesti avioliittotasa-arvoa ja rekisteröityjä parisuhteita käsittelevän elokuvanäytöksen ja paneelikeskustelun, jotka toivat yhteen kansalaisyhteiskunnan, elinkeinoelämän ja konsulikunnan edustajia sekä poliittisia päättäjiä. EU-edustusto osallistui myös jälleen Hongkongin vuotuisen Pride-tapahtumaan vuonna 2024.

EU-edustusto on pitänyt säännöllisesti yhteyttä erilaisiin Hongkongin kansalaisyhteiskunnan ryhmiin, jotka työskentelevät esimerkiksi vankien oikeuksien ja turvapaikanhakijoiden tilanteen parantamiseksi. Lisäksi EU-edustusto osallistui 17. joulukuuta 2024 lounastilaisuuden järjestämiseen nuorten mielenterveyden parissa työskentelevien kansalaisjärjestöjen ja virallisten elinten edustajien kanssa.

Yhdessä paikallisten kumppaneiden kanssa EU-edustusto järjesti kolmannen vuosittaisen Green Way -tapahtuman vuonna 2024. Green Way -konferenssin tarkoituksena on edistää ajatustenvaihtoa parhaista keinoista torjua ilmastomuutosta. Tapahtumaan osallistui korkean tason edustajia sekä hallituksesta (muun muassa hallintojohtaja John Lee) että teollisuussektorilta, ja tämän vuoden tapahtuman lopputuloksena annettiin suosituksia, joiden myötä EU:n teollisuuden ja EU:n vaatimusten avulla voidaan tukea paremmin Hongkongin ympäristötavoitteita. Lisäksi osana tapahtumaa suurelle yleisölle jaettiin tietoa asiaan liittyvistä EU:n politiikoista, muun muassa digitaali- ja ympäristöohjelmasta, yritys vastuudirektiivistä sekä ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintotapaan liittyvästä raportoinnista.

Hongkongin väestönlaskenta- ja tilastokeskuksen vuosittain toteuttaman ulkomaisia yrityksiä koskevan kyselyn ⁸¹ mukaan **EU:n yritykset muodostivat vuonna 2024 edelleen Hongkongin suurimman ulkomaisten yritysten ryhmittymän**, kun ei oteta huomioon kiinalaisia yrityksiä. EU:n jälkeen tärkeimmät ulkomaisten yritysten lähtömaat olivat Japani, Yhdysvallat ja Yhdistynyt kuningaskunta. ⁸² Hongkongissa toimi vuonna 2024 ainakin 1 640 EU:n alueen yritystä. Niistä noin puolet (800) käytti Hongkongia alueellisena päätoimipaikkanaan tai oli sijoittanut aluetoimistonsa Hongkongiin. EU:n yrityksillä oli toimintaa monilla eri aloilla, kuten rahoitus- ja yrityspalveluissa, kaupan ja logistiikan alalla, vähittäiskaupassa, elintarvike- ja juoma-alalla sekä rakennus- ja suunnittelualalla. Kyselyn vastauksista kävi ilmi, että EU:n yritysten määrä oli 5,9 prosenttia suurempi kuin vuonna 2023. Tämä tarkoittaa, että EU:n yritysten määrä Hongkongissa on ylittänyt covid-19-pandemiaa ja

⁸¹ Kysely tarjoaa tietoa vain yritysten määrästä. Siitä ei käy ilmi, ovatko EU:n yritykset vähentäneet toimintoja ja/tai henkilöstöä tai siirtäneet niitä muualle (esimerkiksi pandemian aikana).

⁸² Hongkongin erityishallintoalueen väestönlaskenta- ja tilastokeskus, raportti Hongkongin ulkopuolella sijaitsevien emoyhtiöiden Hongkongissa sijaitsevia yrityksiä koskevasta vuotuisesta kyselytutkimuksesta (2024), <https://www.censtatd.gov.hk/en/wbr.html?ecode=B11100042024AN24&scode=360>.

kansallista turvallisuuslakia edeltäneen tason, sillä vuonna 2024 Hongkongissa oli 2,3 prosenttia enemmän EU:n yrityksiä kuin vuonna 2019, samaan aikaan kun muiden ulkomaisten yritysten (pois lukien kiinalaiset yritykset) yhteenlaskettu määrä kasvoi vähemmän, 1,4 prosenttia. Kyselyvastaukset osoittivat kuitenkin myös, että niiden EU:n yritysten määrä, joiden alueellinen päätoimipaikka on Hongkongissa, jää edelleen alle vuoden 2019 tason (−9,8 % vuonna 2024 verrattuna vuoteen 2019), joskin EU:n yritysten Hongkongissa sijaitsevien alueellisten päätoimipaikkojen määrä on vähentynyt huomattavasti vähemmän kuin kaikkien muiden ulkomaisten yritysten Hongkongissa sijaitsevien alueellisten päätoimipaikkojen yhteenlaskettu määrä kiinalaisia yrityksiä lukuun ottamatta (−17,8 % samalla ajanjaksolla).

Vuonna 2024 EU:n ja Hongkongin kahdenvälisen tavarakaupan arvo oli **28,3 miljardia euroa**, mikä on 8,7 prosenttia enemmän kuin vastaavana ajanjaksona vuonna 2023. EU:sta Hongkongiin suuntautuvan tavaraviennin arvo oli 24,1 miljardia euroa, kun taas Hongkongista EU:hun tulevan tuonnin arvo oli 4,3 miljardia euroa. **EU:n ylijäämä oli siis 19,8 miljardia euroa.**⁸³ EU oli Manner-Kiinan, Taiwanin ja Yhdysvaltojen jälkeen **Hongkongin neljänneksi suurin kauppakumppani tavarakaupassa** vuonna 2024⁸⁴. Lisäksi Hongkong oli edelleen tärkeä foorumi Manner-Kiinan ja EU:n väliselle kaupankäynnille.

Palvelukaupan alalla EU oli Hongkongin **kolmanneksi suurin** kauppakumppani vuonna 2022 (Hongkongin väestönlaskenta- ja tilastokeskuksen mukaan vuosi 2022 oli tämän kertomuksen laadintahetkellä viimeisin kokonainen vuosi, jolta Hongkongin tiedot ovat saatavilla).⁸⁵ Vuonna 2023 Hongkong oli EU:n **11. suurin** kauppakumppani palvelukaupassa (Eurostat).⁸⁶ Eurostatin tiedot osoittavat, että EU:n ja Hongkongin välinen palvelukauppa oli vuonna 2023 yhteensä noin 38,4 miljardia euroa, eli se on vähentynyt 10,6 prosenttia edellisvuodesta. EU:sta Hongkongiin suuntautuvan palveluviennin arvo oli 24,3 miljardia euroa vuonna 2023, kun taas Hongkongista tulevan palvelutuonnin arvo oli 14,1 miljardia euroa. EU:n ylijäämä oli siis 10,3 miljardia euroa. Tärkeimmät palvelukaupan alat ovat liikenne, televiestintä, rahoituspalvelut ja muut yrityspalvelut.

EU oli Hongkongin viidenneksi suurin sijoittaja ja kuudenneksi tärkein Hongkongista ulkomaille suuntautuvien suorien sijoitusten kohde vuonna 2023 (Hongkongin tilastot; vuosi 2023 oli tämän kertomuksen laadintahetkellä viimeisin vuosi, jolta tiedot ovat saatavilla). Eurostatin mukaan Hongkong oli vuonna 2023 yhdeksänneksi tärkein EU:hun tulevien suorien ulkomaisten sijoitusten lähde ja EU:n suorien ulkomaisten sijoitusten 19. suurin kohde – Hongkongista EU:hun suuntautuneiden suorien ulkomaisten sijoitusten arvo oli 157,3 miljardia euroa (−19 % edellisvuoteen verrattuna), ja EU:sta Hongkongiin tehtyjen suorien ulkomaisten sijoitusten arvo oli 82,1 miljardia euroa (−26,0 % edellisvuoteen verrattuna).⁸⁷

EU:n ja Hongkongin sekä EU:n ja Macaon välisen poliittisen vuoropuhelun tukivälinettä koskeva hanke tarjosi vuoden alkupuolella toukokuuhun 2024 saakka foorumin esimerkiksi kestävytydestä käytävälle keskustelulle. Joulukuussa 2024 käynnistettiin Hongkongia ja

⁸³ Lähde: Eurostat, Euroopan unionin tavarakauppa,

<https://ec.europa.eu/eurostat/comext/newxtweb/>.

⁸⁴ Hongkongin erityishallintoalueen väestönlaskenta- ja tilastokeskus, <https://www.censtatd.gov.hk/en/scode230.html>.

⁸⁵ Hongkongin erityishallintoalueen väestönlaskenta- ja tilastokeskus, <https://www.censtatd.gov.hk/en/EIndexbySubject.html?pcode=B1020011&scode=240>.

⁸⁶ Eurostat, Euroopan unionin palvelukauppa, <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>.

⁸⁷ Eurostat, Euroopan unionin suoria sijoituksia koskevat tilastot, <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>.

Macaota varten uusi poliittisen vuoropuhelun ja julkisuusdiplomatian väline. Kolmivuotisella hankkeella tuetaan EU-edustuston ja tärkeimpien hongkongilaisten kumppaneiden välistä jatkuvaa yhteistyötä molempia osapuolia kiinnostavien strategisten aiheiden parissa pääasiassa järjestämällä yhteisiä tapahtumia, laatimalla tutkimuksia ja tuottamalla näkyvyyttä edistävää materiaalia.

Euroopan unionin neuvosto muutti joulukuussa 2024 päätöstä 2014/145/YUTP, joka koskee rajoittavia toimenpiteitä Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta, sekä päätöstä 2014/512/YUTP, joka koskee rajoittavia toimenpiteitä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta.⁸⁸ Tämän muutoksen myötä hongkongilaiset yhteisöt lisättiin päätöksen 2014/145/YUTP liitteessä ja päätöksen 2014/512/YUTP liitteissä oleviin luetteloihin.

⁸⁸ Euroopan unionin neuvoston lehdistötiedote, <https://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2024/12/16/russia-s-war-of-aggression-against-ukraine-eu-adopts-15th-package-of-restrictive-measures/>.